

Delovna gradiva Centra za družboslovno informatiko

Študentske evalvacijske ankete Univerze v Ljubljani: Pregled izzivov

Prof. dr. Vasja Vehovar

Center za družboslovno informatiko
Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani
www.cdi.si

Oktober 2021 (draft)

Delovna gradiva Centra za družboslovno informatiko so namenjena razpravi in komentarjem. Niso posebej recenzirana in ne izražajo stališč Centra, Fakultete ali Univerze. Za morebitne napake v celoti odgovarjajo avtorji.

© 2021 Center za družboslovno informatiko. Vse pravice pridržane. Kratki izseki iz besedil, ki ne presegajo dveh odstavkov, se lahko citirajo brez dovoljenja, če se ob tem navedete polna informacija o avtorjih, vključno z obvezno navedbo avtorstva ©.

POVZETEK

V pričujočem dokumentu se nahaja letni pregled izzivov, potencialnih izboljšav in odprtih vprašanj sistema študentskih anket UL. Pri tem se okvirno predpostavlja sedanji koncept anketnega zbiranja podatkov. Pregled je strukturiran v 10 tehnično-uporabniških (poglavje A), 20 metodološko-administrativnih (poglavje B) ter 25 specifičnih vidikov (poglavje C). Za vse vidike je smiselno, da se UL do njih opredeli in presodi, kaj bi lahko bile prioriteto smiselne izboljšave. Zaradi obsežnosti pregleda velja uvodoma izpostaviti oziroma ponoviti tiste vidike, ki so na **strani UL** in so za kakovost celotnega procesa najbolj pomembni:

- divergenca UL administrativnih procedur na članicah (npr. opravljanje izpita brez prijave), zaradi česar je med ocenjenimi predmeti delež študentov, ki ne dobi vabila (in v anketi ne sodeluje), ponekod že izjemno visok (glej razdelek B1);
- administrativne procedure pri vpisu v absolventski status, kjer ankete niso predpogoj za vpis (kot so pri vpisu v naslednji letnik), zato ostajajo – posebej, če se ne uporabljajo prijave na izpite – mnogi programi neocenjeni ali nekakovostno ocenjeni (B2);
- odsotnost sistematične in proaktivne promocije oziroma njenega usklajevanja med članicami na nivoju UL (B4).

Na strani **visokošolske informatike** so najpomembnejše izboljšave naslednjih procedur:

- avtomatizacija prenosa datotek z opisi predmetov (X1), ki jih visokošolska informatika posreduje trikrat letno (november, februar, junij). Še boljše bi bilo, če visokošolska informatika naredi algoritem za generiranje X1 v realnem času, kar bi pomembno izboljšalo procese in jih tudi pocenilo (A8), saj bi se odpravilo še zadnja asinhronost;
- nadaljnja avtomatizacija procesa na strani visokošolske informatike, ki bi v primeru morebitnega nedelovanja strežnika Arnes oziroma aplikacije 1KA, spustila študenta naprej, ne pa da se mu onemogoča prijava na izpit ali se mu celo preprečuje vpis (A9).

V smislu razvoja samega **sistema UL anket** bi veljalo prioriteto razvijati naslednje:

- optimizacija vmesnika v spletnem referatu, kjer se študentu posreduje ankete (A4-A6), saj bi se lahko z minimalnimi vložki ali celo brez stroškov opazno izboljšalo stopnjo sodelovanja in kakovost podatkov;
- nadaljnji razvoj podpore za zajem in analizo posebnih predmetov (C6-C9);
- prilagoditev časovnice izdelovanja poročil za pedagoge in članice (B18);
- izboljšanje in poenotenje statistične interpretacije in procesiranja rezultatov (B17);
- izdelava povzetka oz. »dashboard« poročila za vodstvo članic in za vodstvo UL (A2);
- nadaljnja avtomatizacija in postopen prenos vseh procesov na splet (A10).

A. TEHNIČNE IN UPORABNIŠKE OPTIMIZACIJE

1) **Problem dolžine poročila za pedagoge.** Potrebno je nadalje izboljšati preglednost, strukturiranost in uporabnost izpisa analiz na nivoju pedagoga. To je v vsebinskem smislu sicer manj pomembno, v formalnem pa je izjemno važno, **saj se praktično vse pripombe pedagogov UL in tudi članic na študentske ankete začnejo in končajo pri komentarju, da so analize preobsežne.** Ker so bili izpisi izvedeni po pravilniku, specifikaciji in naročilu UL, na kar izvajalec (CDI FDV) ni imel nobenega vpliva, obsežnost samih izpisov ni povezana z izvajalcem, ampak s pravilnikom. Glede na pretekle pripombe s strani UL so bile sicer že izvedene naslednje spremembe:

- Povzetek za pedagoga v spletnem profilu pedagoga ponovi povprečja in odprte odgovore. Pedagog torej zelo kratkem povzetku (cca desetina celotnega poročila) najde vsa povprečja svojih ocen in tudi vse odprte odgovore. V povzetku sedaj ni praktično ničesar, kar pedagoga ne bi zelo zanimalo, hkrati pa v njem nič bistvenega ne manjka.
- Poleg tega je PDF izpisu dodana struktura s kazalom, tako da se lahko s klikanjem po kazalu zelo pregledno in hitro pride do zelene vsebine.

Moje mnenje vsekakor je, da analize zagotovo niso preobsežne, saj je pregled po podskupinah in kvantilih za mnoge izvajalce zanimiv in je torej pomemben ter koristen, vprašanje so zgolj uporabniške izboljšave ter način predstavitve (ter morebitno izobraževanje uporabnikov). V vsakem primeru gre za resen problem, ki terja skrbno obravnavo, njegova rešitev pa bi lahko v veliki meri pripomogla k boljšemu sprejemanju in percepciji rezultatov študentskih anket. Zavedati se je treba, da mnogi uporabniki uporabljajo podrobne analize (npr. kvantile, analize po programih, analize po letnikih) in bi bilo zato tovrstne izpise nesmiselno odstraniti oziroma krajšati zgolj zato, ker vznemirjajo določene (npr. informacijsko manj pismene) uporabnike, ki jih sicer nikoli ne pogledajo. Dejstvo pa seveda je, da je testiranje uporabnosti oziroma »usability testing (UX)« stroka zase in terja nekaj raziskovanja obnašanja uporabnikov, pa tudi testiranja možnih rešitev, dodaten razvoj vmesnika v spletnem referatu, optimizacijo PDF prikazov, izboljšavo grafičnih elementov, profesionalen dizajn notranjosti poročil, prevajanje poljudnosti metodoloških opomb. Ker gre za poročila, ki jih trikrat letno pregleduje tisoče pedagogov UL, je tovrsten dodatni vložek verjetno zelo smiseln.

2) **Izdelava preglednega poročila (dash-board) za vodstvo članice in vodstvo UL.** Članice prejmejo številna poročila, ki jih nato za potrebe vodstva v administraciji vsake članice dodatno obdelujejo. Ker ne poznajo ozadja, metodologije ipd. tovrstni povzetki pogosto niso optimalni. Smiselno bi bilo za vsako članico izdelati na eni strani ali na nekaj straneh standardiziran pregled (dash-board) z glavnimi indikatorji, primerjavami in trendi.

Gre predvsem za tehnično vprašanje, kjer bi se preneslo izbrane rezultate iz obstoječih poročil ter jih vizualno prilagodilo. Podobno velja za izdelavo poročila na nivoju UL.

3) **Tehnični vidiki razdeljevanja poročil znotraj članice preko spletnega referata.**

Dodatno bi veljalo, tako kot je to npr. urejeno na FDV, sistematično tehnično urediti, da skrbniki in predstojniki – na osnovi specifikacij v sistemu GC vsake članice – dobijo odgovarjajoče splošne analize na nivoju članice (npr. skrbniki za svoje programe) v svoj spletni referat, podobno kot dobijo v spletni referat evalvacije za vse svoje predmete. V nasprotnem primeru se zadeve zakomplicirajo, časovno zamikajo in ogrožajo zasebnost, saj oseba, ki je na fakulteti zadolžena za interno distribucijo rezultatov, to morda izvede z zamudo in na nezavarovan način, npr. preko elektronske pošte, USB ključa ali celo v natisnjeni obliki. Mogoče je celo, da se ta oseba zmoti ali pa gradiva niti ne posreduje in zato npr. skrbnik programa (pravočasno) ne dobi ustreznih analiz. V vsakem primeru ima ta oseba zelo veliko izjemno natančnega in tudi odvečnega dela, kjer se ne sme zmotiti, zato bi bilo smiselno to avtomatizirati. Potrebno je le, da oseba, ki je na članici odgovorna za profil GC, na osnovi uradnega seznama funkcij skrbnikov in predstojnikov vnese v GC odgovarjajoče nastavitve, ki bodo omogočile, da bodo te osebe do ustreznih gradiv dostopale neposredno v spletnem referatu. Pri tem se lahko pojavljajo na strani VIS oziroma na članici določene tehnične težave (posebej za skrbnike programov, ne toliko za predstojnike), ki pa jih je z nekaj dela oziroma programiranja na strani VIS mogoče razrešiti. Vsekakor gre za vidike, kjer bi se moral na nivoju UL nekdo s tem ukvarjati.

4) **Ponovna obravnava zavrnitev.** Dokončati bi bilo treba že zastavljen (in do treh četrtin narejen) postopek za študente, ki so določeno evalvacijo predmeta v nekem trenutku zavrnili, vendar so še vedno pripravljeni sodelovati, zato jih velja kasneje še enkrat oziroma ponovno povabiti k evalvaciji z izbranim opomnikom ali celo sporočilom. Dokazano je namreč, da je v anketni metodologiji drugo vabilo med nerespondenti nadvse koristno. Zadeva je na 1KA strani že skoraj narejena, izvesti je treba le še nekaj posegov na strani VIS. V tem okviru je tudi smiselna tudi rešitev, da bi anketo, ki po prvem in tudi drugem (predlaganem) vabilu oziroma opomniku še ni bila izpolnjena, preprosto pustili (in ne da ob zavrnitvi, tako kot sedaj, za vedno izgine), tako da ostaja pasivno (brez dodatnega vsiljivega opozorila) vidna na študentovem spisku še neizpolnjenih anket. Takšno anketo bi lahko študent naknadno izpolnil, ko je za to razpoložen (seveda le, dokler je določena anketa še ustrezna za izpolnjevanje, npr. če opravi izpit odgovarjajoča anketa PRED seveda izgine). Na tej osnovi bi lahko opazno izboljšali sodelovanje, ki postaja vse bolj kritično. Zelo velika škoda je, da se približno desetina študentov (od skupno tretjine

študentov, ki so v določenih okoliščinah anketo zavrnilo) brez potrebe izgubi, čeprav so v bistvu pripravljeni sodelovati, vendar jim je ta možnost odvzeta.

- 5) **Uporabniški vmesnik za študente.** Optimizirati – in po vseh članicah in informacijskih sistemih tudi standardizirati – bi bilo potrebno uporabniški vmesnik: kako študent vidi vabilo v anketo, kako pride do ankete, kako je informiran o anketah, kako je opomnjen na anketo ipd. Gre za izjemno pomemben dejavnik, ki močno vpliva na sodelovanje in s katerim se ni doslej nihče posebej ukvarjal. Vmesnik na strani študentov namreč ne spada v naše delo oziroma pogodbo (FDV), ampak je prepuščen VIS oziroma programerjem na vsaki članici (npr. FDV), ki so to pač naredili po svoji presoji. Zavedati se je treba, da imamo v grobem zgolj za predmete na prvih dveh stopnjah vsako leto zelo veliko število anketnih vprašalnikov. Z nekaj poenostavitve in precenjevanja - groba ocena je naslednja: 40,000 (število vpisanih študentov na UL na prvi dve stopnji) × 5 (število predmetov na semester) × 2 (semestra) × 2 (anketa PRED in PO za vsak predmet), kar znaša 800,000 anket oziroma vabil v ankete. Gre torej za anketo, kjer se vsako študijsko leto procesira skoraj milijon vprašalnikov. Pri tako v obsežnem in pogostem procesu postane pomembna vsaka podrobnost uporabniškega vmesnika, zato se je z njim smiselno strokovno ukvarjati in ga tudi optimizirati.
- 6) **Gumb za 12-urni odlog.** V okviru uporabniškega vmesnika je smiselno evalvirati in izboljšati tudi učinek obstoječega gumba 12-urnega odloga za izpolnjevanje anket, ki je za večanje stopnje odgovorov izredno pomemben. Raziskave namreč kažejo (glej povezava na [Kljutić, 2018](#)¹ in projekt pri predmetu [PRP](#)²) da večina študentov te opcije ne pozna, kar pomeni, da študenti, ki se v časovni stiski prijavljajo na določen izpit (in bi sicer želeli odgovorjati na ankete) brez poznavanja tega gumba nimajo druge izbire, kot da na hitro zavrnejo prav vse ankete, kar je zelo velika škoda in izguba. Gre za optimizacije, ki so bile nakazane že pri obravnavi [semestrskega načina](#)³. Tudi v tem primeru gre predvsem za naloge s področja UX.
- 7) **Revizorski pregled.** Programske rešitve anketiranja 1KA bi moral v pogledu zagotavljanja anonimnosti pregledati licenciran revizor in potrditi, da aplikacija ne povezuje osebnih podatkov. Poleg odgovora na anketna vprašanja se namreč v fazi anketiranja iz administrativnih virov prenese zgolj podatek od predmetu in izvajalcu (**šifrant** oziroma **baza X1**) ter podatek o letniku in smeri študenta (**šifrant** oziroma **baza X2**), ki nista osebna

¹ http://ul.1ka.si/r/2/1/Ostala%20gradiva/Sirsi_okvir_studentskih_anket/?p1=1&p2=4

² http://ul.1ka.si/uploads/editor/1633844999PRP_projekt_EvalvacijsketudentskeanketeUL.pdf

³ http://ul.1ka.si/r/2/2/Ostala%20gradiva/Vkljucevanje_enot_v_studentsko_anketo_UL_semestrski_in_prijavni_nacin/?p1=1&p2=4

podatka. Seveda pa se za sam akt povezovanja anketnega vprašalnika z bazama X1 (baza predmetov na članici, ki je prenesena v sistem 1KA) in X2 (baza študentov na UL) uporabi zakodirana identifikacija iz sistema VIS, ki na osnovi odgovarjajočega predmeta anketo poveže z X1, od koder se v anketo prenese podatek o predmetu in izvajalcu in z X2, od koder se vključi podatek o smeri in letniku študija. Preko zakodiranega ključa za identifikacijo študenta pa se podatki povežejo zgolj v fazi samega zbiranja podatkov. Po zaključeni seansi odgovarjanja se na strežnik 1KA shranijo le odgovori na anketna vprašanja, ocenjevani predmet oziroma pedagog (iz X1) ter program in letnik odgovarjajočega študenta (iz X2). Nobeni osebni podatki se torej ne zajemajo, zapisujejo, ali hranijo, niti ni mogoče med seboj identificirati in povezati vseh anket predmetov določenega študenta, iz česar bi se morda razbrala struktura vpisanih predmetov in s tem posredno tudi študenta. Vse to nesporno pomeni, da ne zajemamo oziroma hranimo nobenih osebnih podatkov, kar pa mora uradno potrditi še revizor, saj zaradi dejstva, da študent dobi anketo v svojem osebnem profilu, to ni povsem očitno.

- 8) **Izbira pedagogov in kreiranje datoteke X1 v realnem času.** Izredno pomemben preboj za podporo procesov bi bil – predvsem pri osrednji in najbolj množični anketi PRED izpitom – prehod celotnega sistema za izbiro pedagogov, ki jih mora študent pri določenem predmetu oceniti, na izbiro v realnem času iz sistema VIS, ne pa na osnovi predmetov in pedagogov iz asinhrono posredovane baze X1. Zdaj se namreč pedagogi določenega predmeta, ki jih mora pri predmetu študent oceniti, v fazi anketiranja posredujejo študentu preko baze X1 in ne neposredno iz VIS. Baza X1 se za te potrebe uvaža dvakrat (december, maj), nato pa še oktobra, čeprav se načeloma stalno spreminja, saj članice lahko nenehno dodajajo in odzemaajo izvajalce. V preteklosti je bilo v tem pogledu zelo veliko problemov. Od tu je v bistvu v začetnih letih pravzaprav izvirala glavnina izvedbenih težav, ki je zahtevala veliko dodatnih in nenačrtovanih ur dela, saj je prihajalo do večjih napak na strani članic, predvsem pa so se na pobudo članic naknadne spremembe sredi procesa anketiranja dodajale v X1 (in se še dodajajo) ročno. Če pa se naknadna odstranitev določenega pedagoga, ki se je izvedla v VIS po začetku anketiranja (npr. januarja, ko je bila decembra baza X1 že prevzeta), ni nato ročno izvedla še v bazi X1, (i) potem so bili lahko npr. s strani študentov po pomoti ocenjeni pedagogi, ki so sicer bili v začetnem X1, vendar pa so bili nato v VIS naknadno odstranjeni, saj v resnici niso poučevali. Na drugi strani pa v primeru, ko se sprememba s strani članice o novem pedagogu v X1 naknadno ni vnesla, (ii) niso bili ocenjeni pedagogi, ki so dejansko poučevali, saj jih ni bilo v začetni bazi X1, ker se iz VIS, kjer so bili naknadno vneseni, niso ročno prenesli v X1 in s tem v anketo. Baza X1 se uvozi tudi septembra, ko se za potrebe analiz in izpisov vzame zadnje stanje predmetov in izvajalcev. Obseg teh naknadnih

zahtevkov za spremembe baze X1 se je z leti študentske ankete sicer zelo zmanjšal. Administrativna disciplina članic namreč narašča, pa tudi sicer seveda ni prav veliko razlogov, da bi članica npr. po 1. decembru, ko se X1 uvozi za potrebe anketiranja prvega semestra, naknadno spremenila pedagoge pri določenem predmetu (anketiranje poteka nato od 15. decembra dalje), saj se semester takrat vendarle že končuje in bi morala biti baza X1 na začetku decembra povsem ažurna. Ocenjujemo, da je kljub temu v vsakem semestru okoli 5-10 naknadnih posegov, ki v fazi anketiranja na osnovi izrecne prošnje določene članice zahtevajo popravek X1. Število naknadnih posegov s strani članic, ki niso sporočeni in lahko zato povzročajo zgoraj opisane težave (i) in (ii), je seveda neznano, ocenjujemo pa, da jih je verjetno še nekoliko manj. Dejstvo namreč je, da je število pritožb, ki jih prejmemo, ker nekateri pedagogi niso ocenjeni, hkrati pa so ocenjeni pedagogi, ki niso učili, popolnoma zanemarljivo. V zadnjih letih takih pritožb skorajda ni.

Dokončna rešitev opisanega procesa je, da se namesto nabora pedagogov iz baze X1, kar neposredno v sistemu VIS – torej realnem času študentovega odgovarjanja na anketo določenega predmeta – študentu ponudi pedagoge, ki so v tistem trenutku aktivni v VIS. V takem primeru bi izmenjava in naknadno ažuriranje baze X1 povsem odpadlo, potreben bi bil zgolj uvoz X1 konec septembra. S tem bi se v celoti odstranile ankete za tiste pedagoge, ki so bili v času anketiranja pomotoma v sistemu VIS, in so bili odstranjeni šele po zaključenem anketiranju določenega semestra ter za tiste pedagoge, ki so v času anketiranja v bazi X1 manjkali, čeprav so učili in so vključeni v končno inačico baze X1 septembra. Če bi se ocenilo, da je sprotna kakovost oziroma ažurnost vnesenih pedagogov in predmetov dovolj visoka (kar pa ni najbolj verjetno), pa se baza X1 ne bi uvažalo niti septembra, ampak bi se generirala kar iz podatkov, vendar bi morali v takem primeru prav v vsako anketo že v fazi zajemanja dodati še ostale karakteristike predmeta, ki se v analizah sicer vključijo iz baze X1 (izredni študij, število študentov ipd.). V primeru izbire pedagogov v realnem času na strani VIS (in na osnovi X1) bi torej v pogledu ažurnosti ocenjevanih pedagogov ostale le še napake, ko članica ni pravočasno vnesla določenega pedagoga, zaradi česar ga zato tudi sistem VIS študentu v realnem času izpolnjevanja ankete ni mogel ponuditi. To pa je seveda stvar administrativne discipline na strani članic in je s procesi anketiranja ni mogoče rešiti. Celotna procedura izbiranja pedagoga v realnem času bi bila v tem primeru popolnoma na strani VIS, in le minimalno na strani 1KA oziroma X1. Tudi izvedbeno je glavnina dela, ki je potrebna za tako implementacijo, na strani VIS. Tehnično je bila tovrstna rešitev med 1KA in VIS sicer že dorečena, bi pa potrebovala nekaj razvoja in testiranja, saj je lahko kritična njena hitrost. Opisana poenostavitev bi celoten sistem izbiranja pedagogov dokončno avtomatizirala in ga v pogledu anketiranja v realnem času povsem izenačila s sistemi, kjer so študentske ankete integrirane v poslovni sistem visokošolske informatike (npr. UNI MB, EF, STUDIS). Hkrati pa

bi taka rešitev še vedno ohranila vse izjemne prednosti neodvisnega standardiziranega zunanega sistema anketiranja, ki je tehnično ločen od poslovnega sistema. Taka rešitev bi ažuriranje pedagogov tudi v celoti prenesla na članico, povečala njihovo odgovornost, poenostavila delovanje celotnega sistema ter v celoti odpravila vsa razhajanja glede inaic X1 in s tem potrebo po naknadnih intervencijah v času anketiranja. **Posebej velja tudi izpostaviti izjemne prihranke take rešitve. Ocenjujemo, da bi se s tem celoten proces – v delu, ki se dotika procesiranje anket – poleg večje kakovosti tudi dramatično poenostavil in pocenil.** Odpadlo bi tudi npr. dodatno naročanje (in s tem povezane zamude) končne baze X1 s strani UL za potrebe analiz.

9) **Avtomatska reakcija visokošolske informatike v primeru nedelovanja strežnika.**

Smiselno je avtomatizirati procesa na strani visokošolske informatike, tako, da bi v primeru nedelovanja strežnika Arnes – pa tudi v morebitnem primeru nedelovanja aplikacije 1KA – spustila študenta naprej, ne pa blokirala njegove prijave na izpit ali onemogočila celo vpis v naslednji letnik. Tovrstno procesiranje je v določeni meri že vzpostavljeno, ne podpira pa vseh primerov morebitnega nedelovanja strežnika oziroma anketnega sistema. Dodati velja, da je uptime Arnesovega strežnika na nivoju 99.9 %, s čimer dosega običajno mejo za strežnike v Sloveniji, res pa je, da ne dosega standarda 99.99 %, medtem ko sam sistem 1KA s svojim morebitnim nedelovanjem ne slabi celotnega uptime. Kot smo videli v oktobru 2021, sistem še vedno ne deluje za vse primere, posebej ne za članice, ki vpisujejo tudi v oktobru, kjer zato pogoj, da se anketa izpolni ali zavrne otežkoča vpis.

10) **Nadaljnja optimizacija in integracija procesa.** V perspektivi – in taka je bila tudi začetna vizija – se vsi procesu prenesejo na splet. V pogledu statističnih analiz, ki se izvajajo v R in Latex so glavna ovira so bile doslej specifičnosti podatkov, ki jih generirajo članice, ki imajo vsaka celo vrsto posebnosti, kjer so neredko potrebne intervencije in dodatna preverjanja ter pregledovanja, kar se mnogo lažje izvede z off-line poganjanjem procedur. Sedaj pa so dodatne kontrole in standardizacije razvite do te mere, da se procedure skoraj ne zatikajo več. Zavedati se je namreč treba, da poročila integrirajo več zunanjih datotek, ne le anketne odgovore, in se tudi sicer izvajajo izključno v treh določenih časovnih točkah, ne pa v realnem času, za čimer tudi sicer ni nobene potrebe. Podobni razlogi vodijo tudi k ročnemu prenosu izpisov na GC, kjer se sproti pregleduje uspešnost prenosa. Tudi ta vidik bi lahko postopno prenesli na splet. V perspektivi bi torej lahko mnoge procese v celoti avtomatizirali in s tem izrazito znižali stroške. Izven popolne avtomatizacije bi verjetno ostalo le arhiviranje ter generiranje vmesnih letnih outputov, ki vstopajo v analize trendov.

B. METODOLOŠKE IN ADMINISTRATIVNE OPTIMIZACIJE

1) **Nadzor nad administrativnimi procesi na prvi in drugi stopnji.** Zelo koristno bi bilo, da UL na osnovi standardnih izpisov za prvi dve stopnji pregleda primerjave med članicami in analizira oziroma razišče okoliščine za kritične primere odstopanj. Pri tem gre tako za izstopajoče (zelo visoke ali zelo nizke) ocene zadovoljstva, predvsem pa za problematične stopnje sodelovanja ter odstopajoče administrativne kazalce. V tem okviru je na 1. in 2. stopnji posebej kritična problematika velikega deleža **ne-sodelujočih** študentov po članicah. Pri slednjem ne gre za študente, ki zavračajo anketo, ampak predvsem za študente, ki **vabila v anketo sploh ne dobijo**. Deloma gre seveda za (a) študente, ki so formalno vpisani in dejansko ne študirajo (fiktivni vpis, pavzerji ipd.). Obstaja pa še drugi segment, ki ni raziskan, kjer gre (b) **za študente, ki so predmet dejansko poslušali in ga tudi opravili, hkrati pa niso bili nikoli povabljeni v anketo**. Domnevamo, da gre pri tem za specifične administrativne posebnosti na članicah, kjer npr. študenti pristopajo k izpitu brez prijave, kjer se ocena vpiše mimo prijave, kjer je prijava nekakšna naknadna formalnost ali kjer imajo na članici neke druge (neznane) administrativne oziroma tehnične posebnosti, zaradi katerih glavnina študentov (npr. na nekaterih članicah 40 % in več, glej poročilo UL [2015/2016](#); od takrat so se razmere še poslabšale) sploh ne dobi vabila oziroma poziva v anketo. Z vabilom seveda mislimo na opomnik, s katerim je študent primoran, da na anketo bodisi odgovori bodisi jo izrecno zavrne (sicer se ne more prijaviti oziroma vpisati). Posledično **je sodelovanje med vsemi vpisanimi študenti** razmeroma nizko (za anketo PRED je povprečje UL [2015/2016](#) 57 %, za anketo PO pa 47 %), čeprav je **sodelovanje med vsemi v anketo povabljenimi študenti** v resnici znatno boljše (74 % oziroma 71 %). V smislu ne-vključenih študentov je torej posebej kritična anketa PO izpitu. Naveden problem dobro ilustrira dejstvo, da je tovrstnih ne-vključenih študentov v anketi PO več kot tretjina, v anketi PRED pa manj kot petina. Razlika, torej več kot desetina študentov, skoraj zagotovo pomeni študente, ki vabila v anketo PO (iz neznanih administrativnih razlogov) niso dobili, čeprav so opravljali izpit. Tem študentom pa je treba dodati še dejansko vse nevključene študente že iz ankete PRED, za katere ocenjujemo, da ne gre za ponavljalce, pavzerje, priznanja izpitov in fiktivne vpise (formalno vpisani, ki predmeta niso poslušali), kar ocenjujemo, da je nadaljnja desetina vpisanih od tretjine vseh nevklučenih študentov. Skupno gre torej lahko za več kot petino študentov, ki zaradi napak in posebnosti administrativnih procesov ne dobijo vabila v anketo, čeprav bi ga morali. Zadeve so že bile komentirane v poročilu za leto [2015/16](#)⁴ (str. IV), kar je lahko dobra osnova za tovrstno analizo, saj se administrativni procesi po članicah med leti verjetno bistveno ne spreminjajo, čeprav preliminarne analize trendov za zadnja tri leta (april 2019)

⁴ [http://ul.1ka.si/db/5/55/Poro%C4%8Dila/Prva in druga stopnja Skupno porocilo za vse clanice UL 2015/16/?p1=1&p2=4](http://ul.1ka.si/db/5/55/Poro%C4%8Dila/Prva%20in%20druga%20stopnja%20Skupno%20porocilo%20za%20vse%20clanice%20UL%202015/16/?p1=1&p2=4)

nakazujejo, da se problem slabša, saj je delež nevklučenih študentov (med vsemi ocenjenimi predmeti z vsaj 4 enotami) na nivoju UL že presegel 40 %, hkrati pa 42 % predmetov z vpisanimi študenti sploh ni ocenjenih, ker imajo manj kot 4 ocene (k temu seveda delno prispeva tudi dejstvo, da ima tretjina predmetov manj kot 10 vpisanih enot/študentov). **Vsekakor bi se moral nekdo iz UL poglobiti v odgovarjajoče administrativne procese članic in na kritičnih članicah predlagati ustrezne ukrepe oziroma poenotenja.**

K temu pripomore tudi odsotnost procedur, ki bi študentom ponujala oziroma jih prisiljevala v anketo, tudi pri vpisu v absolventski status, ne le pri vpisu v zadnji letnik. Razmisliti velja tudi o mehanizmih za študente, ki diplomirajo brez absolventskega statusa.

2) Vključitev anket kot pogoj za vpis v absolventski status. K problemu nizkega sodelovanja pripomore tudi odsotnost procedur, ki bi študentom ponujala anketo oziroma jih prisiljevala v anketo, tudi pri vpisu v absolventski status, ne le pri vpisu v naslednji letnik študija. Razmisliti velja tudi o mehanizmih za študente, ki diplomirajo brez absolventskega statusa in se v določenih primerih (predvsem anketa PO, pa tudi anketa PRED, če ni bilo prijav) tudi lahko izognejo anketam. Posebej kritično je to za enoletne programe (npr. magistrski program na FDV), kjer v primeru, da poleg tega ni prijav na izpite (kar je prevladujoča situacija pri predmetih z malo študenti), ostaja večina predmetov neocenjenih. Mnogo programov je zato neocenjenih. Neugodni so tudi primeri, ko je ocenjene le en ali dva predmeta, vendar se nato zgolj na oceni enega ali dveh predmetov izračunajo in uporabljajo povprečja za cel program.

3) Dodatne izvedbe evalvacij pedagogov ob zaključku vsakega od semestrov. Članice je treba obvestiti, da je mogoče analize za pedagoge izdelati po vsakem izpitnem obdobju, kar se v zadnjem letu sicer izvede za vse članice, vendar pa je poganjanje teh analiz še nedorečeno (je to na zahtevo ali se avtomatično izvede takoj po zaključenem izpitnem obdobju za vse članice?). Članice, ki tega ne uporabljajo oziroma pedagogov ustrezno ne obvestijo, morda zmotno mislijo, da so sprotni rezultati ena od prednosti sistemov, kjer se analize izdelujejo v realnem času oziroma takoj po zaključku izpitnega obdobja. Slednje seveda ni res, saj je tudi v sistemu VIS/1KA mogoče dobiti vpogled takoj po zaključenih evalvacijah konec odgovarjajočega izpitnega obdobja. Seveda pa gre februarja in julija zgolj za predhodne ocene, ki so le delne, vendar izkušnje kažejo, da se ocene po tem praktično ne spremenijo, saj se skoraj vse evalvacije izvedejo pred oziroma v samem izpitnem obdobju, ki sledi določenemu semestru. Za prvi semester so torej sredi februarja zbrane praktično vse ocene anket PRED in PO. Ocene, ki se nato zberejo do konca

septembra, običajno predstavljajo zanemarljivo majhno število. Gre za nadvse pomembno izboljšavo uporabnosti obstoječih analiz študentskih anket.

4) Promocija. Gre za izjemno pomemben vidik sistema študentskih anket, ki je precej zanemarjen. Na strani UL so namreč praktično vse aktivnosti, ki so v prvih letih obstajale (npr. dopis prorektorja, ažuriranje spletnega mesta, objava in promocija rezultatov, koordinacija dela po članicah), večinoma izginile oziroma zastale. Uradno se s strani UL ne spremlja več niti stopenj sodelovanja v anketah. V tem pogledu je zelo poučna diploma [Kljutić: Stališča študentov do študentskih evalvacijskih anket, 2018](#) in tudi [Evalvacijske študentske ankete UL percepcija študentov 2021](#). Izpostaviti velja nekaj smeri možne promocije:

- a) Smiselno bi bilo študentom bistveno bolj izpostaviti zagotovilo anonimnosti, saj je to eden glavnih pomislekov študentov pri nesodelovanju. Študenti namreč niso prepričani, da jih pedagog oziroma fakulteta res ne more identificirati.
- b) Študenti ocenjujejo, da je najbolj kritično pomanjkanje informacije o pomenu rezultatov, saj rezultatov anket študenti v resnici sploh ne poznajo (čeprav so na nekaterih članicah javno dostopni). Ravno tako študenti niso informirani o obdelavi rezultatov, ki se v resnici precej uporabljajo in imajo neredko zelo resne posledice za npr. slabo ocenjene pedagoge. Vendar pa študenti tega ne vedo, zato med njimi prevladuje (globoko in napačno) prepričanje, da ankete izpolnjujejo zaman, saj rezultatov nihče ne upošteva.
- c) Dobrodošel bi bil dopis rektorja ali prorektorja ob začetku anketiranja oziroma vsaj dekana ali prodekana na članicah.
- d) Koristno bi bilo določeno (sveže informativno) promocijsko gradivo oziroma spodbuda preko npr. novice in/ali videa na spletni strani fakultete, obvestila v spletni profil študenta, letaka, morda celo transparenti (glej [plakat UM⁵](#));
- e) Posebno pozornost bi veljalo posvetiti članicam, ki imajo izredno nizke stopnje sodelovanja, še posebej tam, kjer za to obstajajo administrativni razlogi.
- f) Nadaljnji napredni korak je tudi sistematična vključitev študentov v razprave za izboljšanje pedagoškega procesa, tako kot je to običajno na mnogih univerzah.

Organizacija sistematične promocije je sicer kompleksno in zahtevno opravilo, saj je treba uskladiti različne aktivnosti po članicah, pripraviti gradiva, dogodke, pritegniti študentski svet, vabila, dopise, obvestila, predvsem pa informirati študente o rezultatih in učinkih. Če napredne aktivnosti promocije zaradi pomanjkanja resursov niso izvedljive, pa je smiselno določiti vsaj neke minimalne standarde promocije po članicah ter minimalne aktivnosti, ki

⁵ <http://ul.1ka.si/uploadi/editor/1544767776UM-resilanketo.jpg>

bi jih v tem okviru izvedla oziroma koordinirala UL. Zmotno je namreč pričakovati, da bodo študenti kakovostno izpolnjevali ankete zgolj na osnovi tehničnega prisiljevanja, ne da bi se jih ustrezno motiviralo in informiralo.

5) Diseminacija in evalvacija izpisov znotraj članic. Problem smo omenili že pri tehničnih vidikih (A2), vendar nastopajo tukaj še dodatne pomembne administrativno-organizacijske komponente. Uporaba sistema GC za dostop do anket namreč predstavlja enega glavnih – čeprav povsem nenačrtovanih – prebojev pri vzpostavitvi sedanjega sistema študentskih anket. Brez GC bi se pri dostopu do rezultatov soočali z velikimi problemi. Gre za množično razdeljevanje in dostopanje do deset tisoč dokumentov. Glavnina vseh poročil (ocene pedagogov) sicer vstopa preko GC neposredno v spletne profile pedagogov, razmeroma nejasno pa je, kako poteka razdeljevanje ostalih poročil na nivoju članice (npr. kadrovska služba, skrbniki programov, predstojniki, vodstvo, praksa ipd.). Odgovorna oseba na članici namreč tudi ta poročila prejme preko GC, ni pa jasno, kako ta oseba vsa ta poročila posreduje končnim uporabnikom. Vsekakor bi najprej veljalo raziskati ravnanja (i) oseb, ki urejajo GC na določeni članici, (ii) oseb, ki razdeljujejo izpise za študentske ankete znotraj članice oziroma (iii) oseb, ki so na članici odgovorne za študentske ankete. Pomembno je namreč raziskati, kako interno obveščanje in razdeljevanje poteka, kaj je možno izboljšati z informiranjem, kaj z izobraževanjem in kje so potrebne administrativne spremembe in morebitna navodila oziroma intervencije s strani UL. Poučen primer je FDV, kjer so pedagogi o novih rezultatih običajno obveščeni šele decembra, čeprav so analize v spletnem profilu že oktobra. Podobno tudi skrbniki programov največkrat prejmejo analize o svojem programu šele decembra.

Na tej osnovi bi se lahko po potrebi izvedle številne izboljšave, vključno z uporabniško prilagoditvijo poimenovanja, strukturiranja in dostopanja do GC direktorijev (trenutni [direktoriji so tukaj](#)⁶). Narediti je smiselno tudi nov dodatni direktorij za vse analize pedagoga, tako da ima vodstvo lahko po potrebi neposreden dostop tudi do analiz posameznega pedagoga. Sedaj je namreč poročilo pedagoga dostopno le v njegovem spletnem profilu. Tudi preimenovanje imen datotek v GC bi bilo morda smiselno za lažje iskanje. V tem okviru velja preveriti tudi širši kontekst stanja na področju ravnanja in arhiviranja izpisov znotraj članice, kjer se izpisi pogosto pojavljajo in hranijo na USB ključih, v elektronskih poštah, izpisih in PCjih.

V tem okviru velja omeniti še **problem vsebinske evalvacije rezultatov s strani vodstva**, kjer je v sedanjem pravilniku med drugim predpisan pogovor dekana z desetino najnižje ocenjenih izvajalcev. Slednje ni najbolj primerno, saj bi lahko v primeru odličnega kolektiva na zagovor hodili tudi izvajalci z ocenami nad 4.0. Smiselno bi bilo postaviti predvsem neko

⁶ http://ul.1ka.si/r/5/20/Vpra%C5%A1alniki%20in%20baze/Poimenovanje_izpisov_in_analiz_/?&p1=1&p2=4

absolutno mejo, ki je kritično nizka, npr. 3.5. Proces vsebinske evalvacije rezultatov velja izboljšati tudi v drugih vidikih, vendar to presega naravo pričujočih pripomb.

- 6) Posebnosti akademij.** Bolj sistematično velja prisluhniti posebnostim akademij. Urejanje zadeve z AGRFT, ki je zelo tipična in morda najbolj glasna akademija, je v tem pogledu zastalo. Z njimi smo namreč izmenjali več dopisov oziroma gradiv in opravili sestanke, kar se je vse nato ustavilo, ker na UL ni bilo več nosilca te aktivnosti (prejšnji aktualni prorektor). Nejasno je, ali so potem na AGRFT rešili težave. Tako npr. ne znajo vključiti določenih nosilcev, ki izvajajo predmet za več generacij, tako da bi bili v celoti ocenjevani, s čimer ostajajo določeni nosilci in predmeti (brez vsake potrebe) neocenjeni. Nejasno je tudi, ali so bili njihovi predlogi (nekateri so bili zelo dobri) za izboljšavo sistema študentskih anket kakorkoli upoštevani, zavrnjeni ali sprejeti. Omeniti velja, da je to tipičen primer, ki načeloma in pravzaprav v celoti sodi v domeno UL; na osnovi pogodbe FDV v tem pogledu nima obveznosti, vendar je FDV pri obravnavi problematike kljub temu prevzela razvojno vlogo in proaktivno sodelovala pri reševanju (sestanki, dopisi, gradiva) ter upoštevala njihove posebnosti pri izračunavanju agregatov.
- 7) Sistemske pripombe UL na tretji stopnji.** Pregledati in urediti je smiselno pripombe na rezultate agregatne analize UL ankete za vse članice na tretji stopnji, kjer je služba za doktorski študij podala celo vrsto komentarjev na analizo, ki je bila [2015/2016](#)⁷ sicer izdelana še ročno. Za 2016/2017 se je sicer izdelal delni prototip nekaterih analiz, ki pa je že bil avtomatsko generiran. Vseh pripomb, starih in novih, se zato zaradi siceršnjih zapletov pri sodelovanju z UL ni nikoli obravnavalo, posebej ne v luči prehoda na avtomatizirano generiranje poročil za doktorski študij. So pa pripombe verjetno relevantne za nadaljnje do-oblikovanje avtomatsko generiranih standardiziranih poročil na ravni UL in še posebej za izdelavo trendov.
- 8) Integracija STUDIS.** Preveriti oziroma dokončati bi veljalo integracijo STUDIS. Zadeve so zdaj načrtovane tako, da STUDIS načeloma posreduje mikro-podatke, kar pomeni, da se jih avtomatsko izvozi v predpisanem formatu (glej gradivo [Kakovost vstopnih podatkov](#)⁸), na katerem se nato izvedejo analize v R in LaTeX). Navedeno je še vedno v postopku dokončnega tehničnega usklajevanja, saj zadeve niso do konca dorečene in izpeljane. Gre namreč za izjemno težavno sinhronizacijo podatkov, ki so bili zajeti v dveh zelo različnih sistemih, pri čemer oba sistema nekoliko odstopata od pravilnika UL. Zaradi manj aktivne vloge UL neformalen dogovor usklajevanja poteka neposredno med tehničnimi izvajalci

⁷ http://ul.1ka.si/db/5/57/Poro%C4%8Dila/Tretja_stopnja_Skupno_porocilo_za_vse_clanice_UL_2015/16_osnutek/?p1=1&p2=4

⁸ http://ul.1ka.si/r/9/45/Novice/Kakovost_vstopnih_podatkov/?p1=1&p2=4

STUDS in 1KA/VIS, kjer se izvajajo napor, da se mikro-podatke članic s sistemom STUDIS vključi v agregirane analize na nivoju UL, ne pa (za zdaj se o tem nismo pogovarjali) tudi na nivoju študijskih programov ali celo pedagogov, čeprav je to načeloma mogoče izvesti zelo preprosto in praktično brez dodatnih stroškov. Seveda pa pri tem procesu obstajajo številni problemi:

- s prenosom, uvozom in primerljivostjo podatkov, ki so tako kompleksni, da so vedno znova kakšne nove težave;
- vprašalniki, ki jih uporablja STUDIS morda niso vedno popolnoma enaki, saj je UL izvedla v okviru 1KA/VIS v primerjavi z anketami, opredeljenimi v [uradnem pravilniku](#)⁹, določene [spremembe](#);
- določenih spremenljivk STUDIS enostavno nima (npr. letnik študija);
- proces rekrutiranja je v STUDIS drugačen kot v 1KA/VIS. STUDIS namreč uporablja – če smo prav informirani – prijavitni način in ima vse s tem povezane težave. Glej gradivo¹⁰ [Vključevanje enot v študentske ankete](#);
- delež anketiranih enot je pri fakultetah s sistemom STUDIS nižji kot pri 1KA/VIS, kar je deloma še neraziskano, v vsakem primeru pa gre za manjšo primerljivost podatkov;
- posebej kritične so v sistemu STUDIS enote, ki niso bile nikoli izpostavljene vabilu – ne-vključeni, ki jih je na članicah s STUDIS v anketi PRED praviloma več kot 40 %; glej poročilo [2015/16](#)¹¹;
- neugoden je tudi vidik kakovosti podatkov, saj STUDIS – v primeru, da uporablja prisiljevanje v vsakokratno anketo ob prav vsaki prijavi na izpit – študente sili, da izpolnjujejo ankete minimalistično, kar lahko povzroča znano nevarnost minimalističnega oziroma samodejnega odgovarjanja (zadostovanja, angl. »satisficing«), ko npr. študent vse odgovore v tabeli označi enako, saj vprašanj niti ne prebere.

Podatki zaradi vsega tega na nivoju UL niso najbolj primerljivi. Rešitev, ki bi vsem prihranila veliko časa, je vključitev sistema 1KA v STUDIS na enak način, kot ga ima VIS. To bi terjalo na strani STUDIS le nekaj deset ur dela. Sistem anket 1KA je namreč zelo preprost za integracijo. Tako je npr. FU, ki je pred sedanjim prehodom na STUDIS imela svoj lastni sistem, hitro in brez vseh težav integrirala 1KA v svoj takratni sistem. S tem bi bila (razen na EF) na vseh članicah zagotovljena povsem enaka standardizirana izvedba ankete in s tem bistveno povečana primerljivost. Prihranilo bi se tudi veliko časa za izdelavo analiz na

⁹ http://ul.1ka.si/r/7/4/Gradiva/Pravilnik_o_studentski_anketi_na_Univerzi_v_Ljubljani/

¹⁰ http://ul.1ka.si/r/2/2/Gradiva/Vkljucevanje_enot_v_studentsko_anketo_UL_semestrski_in_prijavitni_nacin/?p1=1&p2=4

¹¹ http://ul.1ka.si/db/5/55/Poro%C4%8Dila/Prva_in_druga_stopnja_Skupno_porocilo_za_vse_clanice_UL_2015/16/?p1=1&p2=4

nivoju UL, da o bistveno večji usklajenosti in kakovosti podatkov ne govorimo. Dodatna in velika prednost je seveda tudi v tem, da se v 1KA sistemu ankete izvajajo povsem izven sistema visokošolske informatike, kar pomembno izboljšuje subjektivni občutek varstva zasebnosti študentov, ki imajo v sistemu STUDIS zelo nazoren občutek (in to upravičeno), da je anketa povsem integrirana v spletni referat. Hkrati pa to seveda tudi objektivno povečuje tajnost odgovorov študentov, saj so v primeru 1KA/VIS podatki oziroma odgovori študenta v celoti izven dosega univerze ter članice in njenih tehničnih služb, ki – tudi če bi želele – do teh podatkov ne morejo dostopati. Dokazano pa je, da je občutek zasebnosti izrednega pomena za sodelovanje študentov (glej B4). Ne glede, v katero smer bo šla rešitev, pa je smiselno, da se UL aktivneje vključi in določi protokole (format podatkov, timing, obseg analiz); zdaj namreč FDV s FRI kontaktira neformalno (glej gradivo [Kakovost vstopnih podatkov](#)¹²).

- 9) **Problem EF.** Opozoriti velja še na problem EF, ki podobno kot STUDIS uporablja lasten sistem, v katerega so vložili ogromno naporov in so ga zaključili že pred sprejemom UL pravilnika o anketah. Sistem temelji, podobno kot STUDIS, na prijavnih rekrutaciji študentov ob vsakokratni prijavi na izpit, z vsemi težavami, ki tak sistem spremljajo - glej gradivo¹³ [Vključevanje enot v študentske ankete](#). Omeniti velja, da je prisiljevanje študentov v ankete – študent namreč ankete ne more zavrniti (niti ne more zavrniti posameznega vprašanja), sicer se ne more prijaviti na izpit – zaradi nekakovostnega izpolnjevanja s strani študentov (»satisficing«) na EF enkrat že doseglo tako kritične razmere, da so prijavnih sistem opustili in prešli na prostovoljno sodelovanje, ki pa se je izkazalo še slabše. Nadaljnja težava je, da EF nekaterih anket (npr. ankete PO) sploh ne izvaja, ali pa ankete izvaja nekoliko drugače. Problem je težko rešljiv, ker je, kot rečeno, EF svoj sicer zelo napreden sistem, ki deluje v realnem času, izdelala še pred vzpostavitvijo UL pravilnika in ga v celoti na zelo sofisticiran način integrirala v svoje poslovanje za številne in specifične potrebe. Načeloma bi sicer lahko tudi EF prešla na 1KA sistem, in to z razmeroma malo posegi, podobno kot STUDIS, saj GC omogoča avtomatiziran prenos v profile uporabnikov, vendar zaradi okoliščin seveda to ni verjetno. Polega tega EF namreč (če smo prav informirani) ne želi, za razliko od STUDIS, posredovati na UL niti mikro-podatkov za arhiviranje, kaj šele za analize. Zato EF za potrebe agregatnih analiz UL posreduje zgolj lastne sumarne izračune, ki jih je treba nato prenesti ročno v agregatne tabele UL z ostalimi članicami (in nato tudi ročno še enkrat ponoviti vse UL izračune, če se želi dobiti novo povprečje UL), kar vse je bilo v poročilu [2015/2016](#)¹⁴ tudi izvedeno. Tak postopek na videz zadosti potrebam za

¹² http://ul.1ka.si/r/9/45/Novice/Kakovost_vstopnih_podatkov/?p1=1&p2=4

¹³ http://ul.1ka.si/r/2/2/Gradiva/Vkljucevanje_enot_v_studentske_ankete_UL_semestrski_in_prijavni_nacin/?p1=1&p2=4

¹⁴ http://ul.1ka.si/db/5/55/Poro%C4%8Dila/Prva_in_druga_stopnja_Skupno_porocilo_za_vse_clanice_UL_2015/16/?p1=1&p2=4

analizami UL po članicah, ne zagotavlja pa seveda primerljivosti, kakovosti, hkrati pa je formalno verjetno v nasprotju s pravilnikom in je poleg tudi precej zamuden.

10) Poenotenje vprašalnikov. Opredeliti se je treba do problema enakih vprašalnikov na vseh članicah. V toku izboljševanja anket je bilo namreč v primerjavi z modelskimi vprašalniki na osnovi [pravilnika UL](#), ki formalno in uradno seveda še vedno veljajo (saj se pravilnik še ni spremenil), precej sprememb in izboljšav. Večina je nastala zaradi odpravljanja metodoloških problemov, ki jih v pravilniku niso predvideli. Vprašalnike je namreč izdelala komisija, kjer ni bilo anketnih metodologov, zato so bile pri implementaciji potrebne številne manjše ali celo večje spremembe. Zadnja [verzija vprašalnikov¹⁵](#) se seveda izvaja predvsem v članicah s sistemom VIS, ni pa popolnoma jasno, če se tudi v STUDIS (možne so majhne razlike) in EF (odstopanja so precejšnja). Smiselno je, da se UL pozanima, katere verzije uporabljajo na EF in STUDISU ter kakšna so morebitna odstopanja.

11) GDPR. Z vidika GDPR anketa sicer ne zbira in hrani osebnih podatkov. Polega tega ima anketa tudi ustrezno zakonsko osnovo. Kljub temu so verjetno potrebne naslednje dopolnitve.

- a) Prvič, kot navajajo študenti (glej B.3 oziroma [Kljutič, 2018¹⁶](#)), je potrebno bistveno bolj eksplicitno pojasnilo, da se osebni podatki ne hranijo in povezujejo, s čimer je povezano tudi pridobivanje uradnega mnenja revizorja (A.7). Ker je anketa očitno integrirana v spletni referat, je namreč vsakemu študentu več kot jasno, da je rezultate načeloma mogoče povezati z osebnimi podatki. Da v resnici ni tako, je treba izrecno navesti, potrditi oziroma zagotoviti pa mora tudi nek neodvisni revizor.
- b) Drugič, za potrebe GDPR je treba izdelati dodatna pojasnila in obravnavati primer predmetov, kjer so vpisani manj kot štiri študenti in še posebej seveda primer le enega vpisanega študenta. Kako se v takih primerih skrbi za zasebnost teh odgovorov, saj je podatek o številu vpisanih znan in na tej osnovi lahko vsak uporabnik rezultatov identificira študenta? Tu ne gre za problem objave, saj se take ocene seveda ne objavljajo, ampak za bazo in problem obdelave oziroma obdelave osebnih podatkov (UL je v tem primeru GDPR obdelovalec) oziroma podatkov, ki jih je v tem primeru mogoče povezati s študentom.
- c) Tretjič, nekateri odprti komentarji lahko omogočajo identifikacijo študenta. Iz tega vidika (glej tudi C4) je sporno njihovo javno objavljanje (npr. poročila splošne ankete ali doktorske ankete) in nadaljnje obdelave oziroma interna diseminacija (npr.

¹⁵ http://ul.1ka.si/r/5/12/Vpra%C5%A1alniki/Vprasanik_Evalvacija_pred_izpiti/?p1=1&p2=4

¹⁶ http://ul.1ka.si/r/2/1/Ostala%20gradiva/Sirsi_okvir_studentskih_anket/?p1=1&p2=4

ocenjevani pedagog, administracija oziroma vodstvo fakultete). Posebej kritičen je vpogled v vse odprte komentarje, ki ga ima ŠS. Standarden pristop v takih primerih je podrobno predhodno pregledovanje in po potrebi zakritje vseh komentarjev, ki lahko vodijo do identifikacije. V razvitih okoljih se sicer uvaja še strožji standard, na osnovi katerega so odprti komentarji vidni izključno pedagogu.

- d) Četrtrič, v pravilniku oziroma pri operativnem delu je treba jasneje precizirati dostop in diseminacijo podatkov izven fakultete. Vsak pedagog je sicer načeloma s pravilnikom natančno seznanjen, kako se osebni podatki, ki so o njem pridobljeni s to anketo, diseminirajo. Pri tem ni predvideno, da npr. lahko dekan ene fakultete posreduje ocene za določenega pedagoga dekanu druge fakultete, kar se občasno dogaja.
- e) Petič, v primeru, da članica izdeluje tudi vmesne analize (februar, julij), je treba z dodatnim zakritjem števila odgovorov v vmesnih analizah, zagotoviti, da se ne bi iz razlik med izpisi identificiralo vrednosti oziroma odgovore določenih študentov. Če je npr. le en študent izpit opravljal v drugem izpitnem obdobju, ostali pa vsi v prvem, potem lahko pedagog iz razlike med februarskim in julijskim izpisom razbere njegove odgovore.
- f) Šestič, študent mora (v primeru, da je razkril svojo identiteto) imeti določeno pravico do izpisa, popravka in izbrisa, kar mora biti jasno izpostavljeno. Če pa te pravice nima, je treba to jasno povedati.

12) Erasmus študenti. Dokončno se je treba opredeliti do vključitve Erasmus študentov, ki so za zdaj izvzeti iz anketiranja. Več članic to zelo pogreša, in če UL ne bo tega uredila, bodo verjetno to (zase) določene članice naročile ločeno, s čimer bo lahko nastal problem, ker bodo potem to hotele tudi preostale članice in bodo težave z obračunavanjem. Vsekakor se mora UL opredeliti, ali to podpre ali pa prepušča članicam. Seveda v tem okviru govorimo predvsem o anketi PRED in PO, kar pa je popolnoma ločen problem od morebitne splošne ankete, ki se izvede enkrat v študijskem letu in bi vključevala – poleg podobnih vprašanj kot siceršnja anketa – tudi ali pa morda izključno specifična vprašanja, vezana na posebnosti Erasmus študentov. Glavno vprašanje seveda je, ali tudi za Erasmus študente zagotoviti enake oziroma primerljive analize kot za ostale.

13) Arhiviranje. Urediti je treba arhiviranje podatkov in tudi analiz. Predvsem je kritičen protokol in definicija obvezne strukture baz. Je oddaja v arhiv obvezna za vse članice? Ali arhiviranje za vse članice poteka zgolj preko FDV, ali pa STUDIS in EF pošljeta podatke na UL neodvisno? Se naredi standardizirana struktura podatkov za vsa leta? Kakšen je protokol brisanja podatkov in kako je s predpisi glede arhiviranja? Sedanji [Klasifikacijski](#)

[načrt](#)¹⁷ arhiviranja na UL namreč določa hrambo teh podatkov le za pet let, kar pomeni, da bo kmalu treba nekatere podatke že brisati.

14) Kodiranje odprtih odgovorov. Mnogi uporabniki prisegajo predvsem na odprte odgovore, povprečja pa jim ne povedo veliko. V primeru, da je odprtih odgovorov veliko, npr. v splošni anketi članice ali pri obsežnih predmetih, je smiselno razmisliti o vključitvi orodij oziroma procesov za avtomatsko kodiranje.

15) Dileme ankete PO izpitu. Razbitje ankete na PRED in PO izpitu je sicer vsebinsko logična. Kakovostno evalvacijo poteka, korektnosti in vsebine izpita, kompetenc in porabljenih ur namreč lahko dobimo le po izpitu, hkrati pa lahko pred izpitom dobimo boljši vpogled v ostale dejavnike, kjer ocena študenta na izpitu še ne vpliva, hkrati pa se študent predmeta živo spomni (za razliko od evalvacijo PO izpitu, ki je lahko zelo oddaljena od izvedbe) – in tudi ne sme vplivati – na evalvacijo predmeta. Kljub temu je lahko dodana vrednost obstoječe ločene ankete PO izpitu v primerjavi z enovito izvedbo, kot je bila na UL pred tem – in kot je običajna praksa na mnogih univerzah po svetu – zaradi izvedbenih vidikov nekoliko vprašljiva. S tem se namreč skupno število anket podvoji in študentom lahko povzroča zasičenost. Preliminarne analize sicer kažejo razmeroma visoko korelacijo med ocenami komponent določenega predmeta v anketi PRED in PO, kar bi lahko pomenilo odvečnost ankete PO. Na drugi strani obstajajo (razmeroma presenetljivi) indici, da anketa PO izpitu študentov v resnici sploh ne obremenjuje, saj je izredno kratka in jo prejmejo takoj po vpisani oceni. Anekdotične poizvedbe celo kažejo, da se študentom zdi anketa zelo koristna, ker lahko odreagirajo na izpitno izkušnjo. Presenetljivo je tudi, da je odziv v anketi – če odštejemo ne-vključene študente, ki vabila niso dobili – sicer nekoliko manjši, vendar še vedno primerljiv z anketo PRED izpitom, čeprav je prisila v anketi PRED bistveno večja, kar gre v veliki meri pripisati izredni kratkosti ankete PO, kjer se za razliko od ankete PRED ne ocenjuje posameznih pedagogov, in pa svežosti vtisa (vabilo namreč študent prejme takoj po vpisu ocene). Razmeroma visok odziv v anketi PO je posebej presenetljiv, ker za anketo PO (vsaj do konca septembra) ni nobene prisile in pogojev, razen enega vabila takoj po vpisani oceni, na katerega pa se študenti v veliki večini odzovejo. Spomniti velja, da je drugače pri anketi PRED, jo morajo študenti izpolniti oziroma izrecno zavrnilo, da sploh pristopijo k izpitu. Na eni strani imamo dejstvo, da je mogoče kompetence, porabljen čas in evalvacijo izpita bistveno bolje oceniti PO tem, ko je ocena vpisana. Na drugi strani pa seveda višina ocene, ki jo je študent dobil, lahko močno vpliva na študentovo evalvacijo, ki zaradi tega lahko postane nekakovostna.

¹⁷ https://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/organizacija__pravilniki_in_porocila/predpisi_statut_ul_in_pravilniki/2013070915301829/

Prenos vseh vprašanj iz ankete PRED v anketo PO izpitu videz rešuje problem dveh anket in kreira le eno. Vendar pa za vprašanja, ki so sedaj v anketi PRED, taka združitev generira dve resni težavi:

- zelo resen je problem neprimerljivosti, saj bodo študenti ocenjevali predmet (spremenljivke iz ankete PRED) v popolnoma različnih okoliščinah in časovnih obdobjih. Namesto enotnega termina za vse študente in za vse predmete (v času okoli 70 % do 100 % pretečenega predmeta) se namreč v primeru enovite ankete PO izpitu, ki bi vključevala tudi sedanja vprašanja iz ankete PRED in PO, pojavi problem popolne razpršenosti. Ker je v za zagotavljanje sodelovanja treba poseči po prisili - ki smo jo na UL odpravili (vsak študent lahko svobodno zavrne vsako anketo in vsako vprašanje) - in to s pogojevanje, vpisa v naslednji letnik, lahko nastane velika gostitev v času vpisovanja, posebej septembra, kjer je kakovost odgovarjanja posebej kritična. Poučna je izkušnja iz UMB, ker imajo točno tak sistem in je v vseh pogledih (stopnja sodelovanja, kakovost odgovorov, časovni zamik pri odgovarjanju) videti manj ugoden. Za nadaljnje podrobnosti in dileme glede ankete PO velja smiselno upoštevati osvetlitve v okviru primerjav [semestrskega in prijavnega načina](#)¹⁸, predvsem (str. 2) obravnavo problemov **vpisnega načina** rekrutiranja, ki se od prijavnega (STUDIS) in semestrskega (VIS/1KA) pomembno razlikuje. Posebej je sporno prisiljevanje v anketo, ki je v nasprotju s priporočili stroke za kakovost anketnih podatkov, s pravnimi normativi in tudi z vsemi etičnimi standardi na tem področju.
- Ker bo taka anketa bistveno daljša kot sedanja anketa PO, se je študenti ne bodo lotili tako zlahka kot sedaj, zato je pričakovati bistveno nižje sodelovanje.
- Nadaljnji problem je vpliv na ocene pri izpitu na evalvacijo študenta. Temu vplivu bodo sedaj podlegla vsa vprašanja iz sedanje ankete PRED, kjer tega vpliva doslej ni bilo (vsaj ne v tako veliki meri). Vse to lahko posledično vpliva na obnašanje pedagogov, ki bi zaradi tega lahko dodatno višali nivo ocen. Predvsem pa k neprimerljivosti pripomore popolnoma razpršen termin odgovarjanja tovrstne ankete.

Na drugi strani pa je pridružitev ankete PO anketi PRED lahko težavna, ker študent ne more kakovostno oceniti izpita, kompetenc in porabe časa. Zanimivo je, da nekatere analize študenti obeh anket ne vidijo kot breme in bi jih obdržali, če pa bi jih že združevali, bi se odločili za

¹⁸ http://ul.1ka.si/r/2/2/Gradiva/Vkljucevanje_enot_v_studentsko_anketo_UL_semestrski_in_prijavni_nacin/?p1=1&p2=4
http://ul.1ka.si/uploads/editor/1541059736Diplomsko_delo_Kljutic_UL.pdf

anektiranje PO izpitu. Odločitev o optimalnem timingu, kdaj izvesti anketiranje, je v osnovi empirično vprašanje. Pomembne osvetlite podajajo naslednja gradiva:

- [Evalvacijske študentske ankete UL: percepcija študentov](#) (2021)
- [Časovna umestitev študentskih anket](#) (2021)
- V tem okviru je bila izvedena poučna eksperimentalna raziskava o času raziskave, ki evalvirala vse tri strategija (PRED izpitom, PO izpitu in PRED&PO izpitu.. Glej: [Eksperiment o času izvedbe študentskih anket: PRED in/ali PO izpitu?](#)¹⁹

16) Sistematične evalvacije študentskih anket s strani uporabnikov. Sistematično in poglobljeno bi veljalo zbrati pripombe, ki jih imajo študenti, študentski predstavniki (ŠS), pedagogi, različni deležniki znotraj članic (praksa, habilitacija, skrbniki, predstojniki, prodekani, dekani, kadrovska služba, računski center, študijski referat) ter strokovne službe UL. Pomembno, da se ne zberejo zgolj splošna in anekdotična mnenja nekaterih ključnih deležnikov (ŠS, administracija članic), saj obstaja nevarnost, da bodo nesorazmerno izstopali ne-reprezentativni pogledi. Smiselno je, da zbere povratna informacija od vseh deležnikov, in to na strukturiran način, vključno z nekaj kvalitativnimi intervjuji oziroma UX testiranjem. Pri spremembah velja nato odločati na osnovi tak pridobljenih empiričnih ugotovitev. Danes namreč, razen anekdotičnih pričevanj, nimamo neke sistematične osvetlitve, kako uporabniki dejansko sprejemajo te ankete. Dober primer tovrstne pilotne analize je že omenjena raziskava (glej [Kljutić, 2018](#)) o stališčih študentov do študentskih anket, ki bi jo veljajo ponoviti še na kaki članici, ali pa tudi širše (npr. ŠOU, UL), seveda skupaj z dopolnitvami, ki so se pri omenjeni diplomski izkazale za potrebne (npr. dodatna vprašanja o morebitni odvečnosti ankete PO izpitu). Smiselno bi bilo izvesti tudi sistematično primerjalno analizo rešitev oziroma izkušenj s podobnimi univerzami. Na tej osnovi je smiselno presoditi, ali je treba napore in (omejene) resurse vlagati v izboljšavo obstoječega sistema (možne izboljšave navedene v pričujočem dokumentu) ali pa v radikalno spremembo obstoječega sistema (npr. sprememba vprašalnika, ukinitve ankete PO, sprememba metodologije rekrutiranja študentov, radikalna sprememba analiz ipd.). Pri slednjem velja upoštevati, da je po uveljavitvi nekaterih novih rešitev potrebna še izredno veliko izvedbenih prilagoditev.

17) Standardizirane interpretacije in procesiranje rezultatov. V pogledu statističnih interpretacij ne more biti razhajanj, npr. kaj je statistično značilno, kaj je v relativnem statističnem smislu pomembno, kaj je lahko vzročna povezava in kaj ne. V tem pogledu velja zato uvesti še večje poenotenje za vse članice, tako v pogledu obarvanj (glej C21)

¹⁹ [http://ul.1ka.si/r/2/8/Ostala%20gradiva/Eksperiment o casu izvedbe študentskih anket PRED in/ali PO izpitu/?p1=1&p2=4](http://ul.1ka.si/r/2/8/Ostala%20gradiva/Eksperiment%20o%20casu%20izvedbe%20studentskih%20anket%20PRED%20in/ali%20PO%20izpitu/?p1=1&p2=4)

kot tudi v pogledu statističnih interpretacij. Nekateri npr. še vedno mislijo, da so ocene na 3.0 v redu, 3.7 pa zelo v redu, drugi spet minimalne razlike razglašajo za pomembne ipd. Izboljšati in poenotiti velja tudi interne procese procesiranja in uporabe rezultatov anket. Glej tudi [Študentske evalvacijske ankete: interpretacija mejnih vrednosti povprečij na ordinalnih merskih lestvicah anket](#).

18) Sprememba časovnice izdelave poročil. Vmesna poročila se sedaj pedagogom posredujejo po prvem (februar) in drugem izpitnem obdobju (julij), končna pa oktobra. Izkazalo se je, da je za pedagoge zelo pomembno dobiti rezultate ankete PRED tudi že ob koncu predavanj (januar oziroma maj), saj je anketa takrat praktično zaključena. To se lahko izvede dodatno, seveda skupaj z izboljšavo vmesnika v spletnem referatu (C14). Na drugi strani članice UL prejmejo poročila šele konec oktobra, kar je pozno za njihove evalvacijske procese. Smiselno je izdelati delovne Excele že konec avgusta, saj so do takrat zaključene že skoraj vse ankete, končni Exceli in končni PDF izpis pa se nato izdelajo oktobra, ko so zbrani vsi podatki.

19) Novi pravilnik UL. Pri prenovi pravilnika gre v grobem lahko za tri smeri sprememb:

- a) **Potrditev oziroma popravek že izvedenih sprememb.** Gre za spremembe, ki so bile opravljene od sprejetja obstoječega pravilnika, in so sedaj v formalnem smislu v nasprotju s pravilnikom. Pri tem gre za vrsto manjših (pa tudi pomembnih) sprememb, od številnih prilagoditev modelskih vprašalnikov, do spremembe namenov uporabe rezultatov in do opredelitve dostopanja do anket. Dodatno je treba poskrbeti tudi za metodološko kakovost morebitnih prenovljenih vprašalnikov, tako da ne bi bilo potrebno po sprejetju novega pravilnika v fazi implementacije vprašalnike naknadno prilagajati (kar bi spet povzročilo razkorak s pravilnikom, torej podobno stanje kot sedaj).
- b) **Vključitev vidikov obravnavanih v pričujočem gradivu.** V pričujočih gradivih je obravnavana vrsta vidikov, ki so lahko predmet prenovljenega pravilnika. Posebej kritično je vprašanje merjenja kompetenc (glej C.3), doktorska anketa (glej B.7 in C.23.g), vprašalnik za prakso (glej C.23.f), vprašalnik splošne ankete (glej C.10), predvsem pa problemi ankete PO izpitu, kjer je na voljo več možnosti (glej B.15): (i) ukinitve in prenos v anketo PRED, (ii) ukinitve ankete PRED in njen prenos v anketo PO ali pa (iii) dopolnitev obstoječega sistema. Zelo nedvoumno in dokončno je treba tudi odgovoriti na vprašanje morebitnega prisiljevanja študentov, kar je sicer pristop, ki ga na tujih univerzah in tudi v literaturi praktično ne srečamo, v Sloveniji pa je kljub temu izjemno popularen (npr. UM, STUDIS, EF, prejšnji sistem UL na mnogih članicah), saj na videz preprost način zagotovi visoko

sodelovanje študentov (glej²⁰ [Vključevanje enot v študentske ankete](#)). Sedaj se namreč uporabljajo različni pristopi. Smiselno bi bilo v pravilnik dodati tudi eksplicitne obveznosti administracije UL glede (a) promocije (glej B4), (b) zagotavljanja administrativnega poenotenja (glej B1) in (c) diseminacije in evalvacije (glej B5). Slednje velja seveda čim bolj organistko in sistematično vključiti tudi v širši sistem kakovosti, kjer so študentske ankete zgolj ena od komponent.

c) Morebitne druge spremembe in nove rešitve. Možnih smeri prenove je seveda veliko, od razširjenega ali drugače spremenjenega dostopa do rezultatov, spremenjenih vprašalnikov, spremenjenega timinga, spremenjenega načina rekrutiranja pa do spremenjene obravnave rezultatov.

20) Posodobitev metodološke dokumentacije. Procesi študentskih anket so nadvse kompleksni in so bili v osnovi dokumentirani v [Izvedbenih priporočilih 2016](#)²¹. Od takrat se je spremenilo zelo veliko vidikov, ki so sicer večinoma dokumentirani v posameznih gradivih na strani ul.1KA.si. Smiselno pa bi bilo celoten proces dokumentirati v novi inačici.

²⁰ http://ul.1ka.si/r/2/2/Gradiva/Vkljucevanje_enot_v_studentsko_anketo_UL_semestrski_in_prijavni_nacin/?p1=1&p2=4

²¹ http://ul.1ka.si/r/2/6/Ostala%20gradiva/Pregled_izzivov_sistema_studentskih_anket_UL/

C. SPECIFIČNE IZBOLJŠAVE IN PREDLOGI

Gre za vrsto specifičnih vprašanj, ki pa so kljub svoji specifičnosti lahko izredno pomembna, tako da se je treba do njih opredeliti. Najbolj pomembna oziroma kritična vprašanja so v nadaljevanju označena z zvezdico (*), kar pa je razmeroma arbitrarna in subjektivna odločitev, saj je velika večina obravnavanih vidikov v bistvu zelo pomembnih.

- 1. Članice z dvopredmetnim študijem.** Za FF smo šele naknadno ugotovili, da imajo študenti, ki so vpisani v dva programa, v uradno UL bazo (ki se pri nas preslika v X2) kar dva vnosa. Ker tega nismo vedeli, smo iz X2 prenesli v anketo le podatke enega programa (prvega, ki se pojavi v X2). Posledično nekatere analize po programih na FF izgubljajo polovico študentov in bi bilo za vsaj delno rešitev problema uporabiti šifrate X3 in X4, ki bi omogočili analize po programih. Problem se je za FF rešil v študijskem letu 2018/2019, ko smo iz X2 prenesli oba programa in ju pripisali odgovarjajočemu predmetu. Ne vemo pa, ali je še katera članica s tovrstno posebnostjo, saj je tudi FF potrebovala nekaj časa, da je to ugotovila. Če obstaja še kakšna tovrstna članica, se dela škoda, saj se v analizah brez potrebe izgubljajo podatki.
- 2. Članice z morebitnimi dodatnimi sistemi anketiranja.** Na določenih članicah je treba preveriti, če pomanjkljivosti v uradni UL študentski anketi res silijo nekatere članice, da poleg uradne ankete izvajajo še lastna anketiranja (kot npr. slišimo za MF). Če se to dogaja, je to vsekakor smiselno uskladiti.
- 3. *Vprašanje o kompetencah.** Testno se je že 2015/2016 poskušalo opis pridobljenih kompetenc v anketo avtomatsko uvoziti iz ustreznih učnih načrtov oziroma akreditacijskih dokumentov. Seveda pri tem nastopijo težave, saj je ubeseditev pridobljenih kompetenc običajno neprilagojena anketnemu vprašalniku. Vsekakor pa je pri ocenjevanju pridobljenih kompetence prehod na specifične kompetence oziroma na komponente ali učne izide, ki so zapisane v učnem načrtu, bistvenega pomena za povečano kakovost študentskih evalvacij. Sedanje generično vprašanje o kompetencah ima namreč zelo splošen domet in je zato zelo omejeno, saj ne vemo točno, kaj meri.
- 4. *Problematika javnega objavljanja odprtih komentarjev.** Odprte komentarje je potrebno, če se objavljajo javno ali pa se posredujejo tretjim osebam, predhodno pregledati ali odstraniti, sicer je načeloma mogoča identifikacija študenta (kar je v nasprotju z načeli zasebnosti in GDPR). Za to je sicer majhna verjetnost, vendar v primeru določenega osebnega komentarja lahko študent (hote ali nehote) razkrije svoje identiteto. To je še

posebej kritično, ker nekatere fakultete javno (ali interno) objavljajo celotna poročila, kjer so vključeni tudi odprti komentarji (posebej za doktorsko in splošno anketo ter prakso). Ravno tako je zelo problematično, da je Študentski Svet (ŠS) zaradi svoje velike moči dosegel, da so vsi odprti komentarji za pedagoga samodejno – in to za vseh pet let – vključeni v habilitacijsko poročilo, v katerega imajo nato ŠS tudi podroben vpogled. Vse to je v nasprotju z GDPR, predvsem pa je v nasprotju s sodobnimi strokovnimi standardi na tem področju npr. »[UFLA statement on the use of student evaluation of teaching](https://opus.uleth.ca/bitstream/handle/10133/5088/ULFA-Statement-on-Student-Evaluations-on-Teaching.pdf)«²² Na mnogih univerzah imajo zato vpogled v odprte komentarje posameznemu pedagogu le ocenjevani pedagogi in se torej uporabljajo izključno za informativne namene (npr. izboljšava predmeta s strani nosilca), ne pa tudi v sumativne namene (npr. ocenjevanje in napredovanje pedagoga s strani vodstva). Tudi v Sloveniji je taka rešitev razmeroma redka, nimajo je niti na UM.

5. ***Agregiranje trendov.** Protitotipno je izdelana rešitev, ki jo predlagamo za problem ocen z malo enotami, katere pa se lahko v seštevku več let kljub temu analizirajo. Če imamo npr. vsako leto manj kot 4 enote, potem namreč za določeno leto analiz seveda ni. Predmet oziroma pedagog, ki ima npr. vsako leto tri študente, je zato lahko na osnovi letnih analiz vseh pet let brez vsake ocene. Lahko pa se v petletnem obdobju določene enote združijo, kar je tehnično mogoče izvesti na **veliko različnih načinov**, kjer je treba potrditi predlaganega. V vsakem primeru se lahko naredijo agregirane analize za več združenih let, ki imajo skupaj 4 ali več enot. Posebej primerno je to za akademije, kjer je morda samo en študent na leto in se zato naredi povprečje za štiri leta, tako, da pedagog dobi oceno. Potrditi je tudi treba, da se lahko podoben postopek uporabi tudi pri trendu ocenjevanja programov. Smiselno je v petletne agregate vključiti tudi prikaz odprtih odgovorov. Rešitev je treba še preveriti, pretestirati in jo izboljšati. Obstajajo indici, da uporabniki z njo niso najbolj zadovoljni.
6. **Predmeti z velikim številom izvajalcev.** Potrditi in izvesti je treba rešitev za predmete, kjer je formalno zelo veliko izvajalcev (npr. 20, 50, 70). Gre predvsem za predmete, ki se v celoti izvajajo kot individualni seminar pri določenem pedagogu. V takem primeru je smiselno, da študent za vmesnik dobi shemo potrditvenih polj (»check-box«), kjer označi, kdo iz celotnega nabora ga je poučeval, ne pa da – tako kot je to sedaj privzeta rešitev pri vseh predmetih – označuje potrditveni gumb (»radio button«) prav za vsakega pedagoga posebej, ali ga je poučeval ali ne. Pri velikem številu pedagogov študent tega seveda ne zmora več in anketo opusti, saj bi moral v primeru seminarskega predmeta za več deset –

²² <https://opus.uleth.ca/bitstream/handle/10133/5088/ULFA-Statement-on-Student-Evaluations-on-Teaching.pdf>

ali celo več kot 50 – pedagogov označiti, da ga niso poučevali. Prototipna rešitev je že implementiranja, veljalo bi jo uporabniško izboljšati.

7. **Meta predmeti.** Obstajajo predmeti, ki imajo zelo malo študentov, vendar pa se na različnih nivojih izvajajo v več letnikih, npr. Violina I, Violina II, Violina III. V takem primeru je smiselno predmet združiti v meta predmet. Rešitev je za AG že implementirana (članica pošlje [šifrant metapredmetov X7](#))²³, treba pa jo je potrditi in o tej možnosti obvestiti vse članice ter urediti komunikacijski protokol sporočanja tega zahtevka s strani članic.
8. **Seminarski predmeti.** Gre za predmete, kjer študenti izberejo seminar oziroma mentorje in torej na nivoju predmeta ne potekajo nobene skupne aktivnosti, ampak je celoten predmet odvisen od izbranega nosilca. V takem primeru ima zato načeloma vsak seminar drugačne tudi ocene za predmet (in ne le ločene ocene za pedagoga), saj je predmet v celoti odvisen od pedagoga in skupnih aktivnosti predmeta pa sploh ni. V takem primeru so potrebne dodatne analize predmeta, ki so filtrirane za vsakega pedagoga. Pilotno so bile analize sicer že izdelane in so se tudi že uporabljale (npr. FA), vendar se je take predmete doslej označevalo ročno, zgolj na izrecno zahtevo članice. Večina članic te opcije sicer sploh ne pozna, čeprav morda imajo tovrstne predmete in bi bilo to nadvse koristno. Smiselno bi tudi bilo kar v VIS sistemu, preko katerega bi oznaka vstopila v X1 in s tem tudi v analize, enostavno dodatno označiti, da gre za predmet, ki je seminar. Na tej osnovi bi se za predmete tipa seminar samodejno izdelale tudi odgovarjajoče posebne analize.
9. **Več-skupinski več-semestrski predmeti.** Gre za predmete, ki zaporedno v ločenih skupinah za študente potekajo v različnih semestrih. Taki predmeti se torej ne izvajajo hkrati za vse študente, niso pa formalno ločeni kot samostojne izvedbe. Problem se pojavlja posebej pri ZF in MF. Rešitev je dodatno polje na strani visokošolske informatike, ki bo nato omogočilo, da se anketa prikaže študentu ob ustreznem času. Navedena sprememba ni povezana s sistemom anektiranja, ampak se rešuje kot ostali primeri predmetov, ki imajo poseben format (C6-C8). Predlogi, da bi se zaradi tega tudi anketiranje izvedlo v sistemu visokošolske informatike, pa so zelo nevarni. Kot prvo bi to podražilo celoten proces na strani članice (spomniti velja, da bi prenos anketiranja na VIS generiral stroške, ki so primerljivi s celotnim procesom anket UL, kjer se integrirajo vsi podatki in izdelajo vsa poročila), kot drugo bi to povzročilo komplikacije pri zajemu podatkov, podobno kot pri STUDIS (glej B8), kot tretje pa bi to tudi na članicah VIS zelo verjetno znižalo stopnjo sodelovanja (glej gradivo [Kakovost vstopnih podatkov](#))²⁴.

²³ <http://ul.1ka.si/r/5/22/Vpra%C5%A1alniki%20in%20baze/Sifranti/?p1=1&p2=4>

²⁴ http://ul.1ka.si/r/9/45/Novice/Kakovost_vstopnih_podatkov/?p1=1&p2=4

- 10. Dolžina odprtih odgovorov.** Pri odprtih odgovorih se lahko pojavi veliko besed. Vprašanje je, ali je to smiselno omejiti in kakšna naj bo ta omejitev, saj nenehna povečanja zahtevajo dodatne posege in prilagoditve pri izpisu. V letu 2018 se je npr. pojavil študent, ki je v doktorski anketi podal (zavzet in kakovosten) odgovor z 1,700 besedami. Kaj storiti, ko se pojavi 2,500 ali več besed?
- 11. Preobseženost splošne ankete.** Anketa ima 10 sklopov vprašanj in v vsakem sklopu je običajno vsaj ena tabela z več trditvami in še vsaj eno odprto vprašanje, zato bi veljalo razmisliti o krčenju vprašalnika oziroma slučajnem razdeljevanju vprašanj na podskupine, vsaj tistih vprašanj, ki so na lestvicah, kjer zadošča razmeroma majhno število enot. Glavnina pritožb študentov, ki omenjajo preveliko breme anketiranja, zato morda ne izvira iz anket PRED in PO, ampak iz splošne ankete, ki je bistveno daljša od ankete PRED ali PO izpitu. Anketo zaradi zmanjšanja obremenitev vsak študent sicer – na osnovi posebnega algoritma – izpolnjuje le enkrat v času študija, vendar ta napor izničujejo tiste članice, ki zahtevajo, da na anketo prav vsako leto odgovorijo prav vsi študenti (tako da članice dobijo čimbolj podrobne ocene za programe). Treba se je zavedati, da študent na prvih dveh stopnjah v šolskem letu izpolni, če ima vsak semester 6 predmetov, skupno, 24 anket PRED in PO. Dodatek zelo obsežne splošne ankete je lahko znatno breme, posebej v primeru enoletnih in dvoletnih programov. Smiselno bi bilo izdelati pravila, saj študentska splošna anketa ni namenjena specifičnim vprašanjem glede programov, kar pričakujejo določene članice, ampak vidikom fakultete.
- 12. Izredni študenti.** Analize za izredne študente so zdaj le deloma ločene; lahko pa se to izvede bistveno bolj dosledno in v še večjem obsegu.
- 13. *Izračunavanje stopenj odgovorov.** Potrditi oziroma doreči je treba način izračunavanja stopnje odgovorov, ki je osnova za medletno primerjavo trendov na tem pomembnem področju. Gre predvsem za definicije števca in imenovalca ter eventualno uteževanje (ali naj po številu študentov večji predmeti štejejo enako kot manjši?) ter morebitno ločeno izračunavanje stopenj odgovorov za ankete PRED, PO in za pedagoge. Zadeva je pravzaprav kritična, ker sedaj se stopnje sodelovanja sploh ne izračunavajo.
- 14. *Preglednost analiz v spletnem profilu pedagogov.** Če se pedagoge obvešča trikrat z rezultati, torej po vsakem semestru in še na koncu (kot npr. na FDV), potem ima za določeno študijsko leto pedagog tri izpise za ocene svojih predmetov (februar, julij, oktober), pri čemer je zadnji izpis vedno najbolj izčrpen in tudi dokončen. Prikazovanje treh

izpisov preglednost zelo moti, zato je smiselno, da se v spletnem profilu vedno prikaže le zadnjega. Tudi sicer velja v bodoče preveriti in izboljšati uporabniški vmesnik (npr. strukturirati poročila po letih v mape, preimenovati imena poročil, dodati navodila, izboljšati UL in grafični vmesnik). Gre namreč za vmesnik, ki ga uporablja več tisoč pedagogov, in je bil v celoti prepuščen računalničarjem. Glede uporabniškega vmesnika za pedagoge torej velja podobno kot za študente: gre za izjemno pomemben vidik, ki se pogosto zanemarja, saj se prepušča računalničarjem, ki pa za to pogosto nimajo posluha.

15. Problem ocenjevanja zanesljivosti odgovorov. Zanesljivost odgovorov (reliability) je v tovrstnih vprašalnikih izredno pomembno vprašanje. Nejasno je, kako so odgovori v študentskih anketah UL v resnici zanesljivi oziroma stabilni. Ali bi študent odgovoril enako čez eno uro, čez en dan, en teden, en mesec? V literaturi sicer obstajajo določene ocene, vendar se zelo razlikujejo. Pri tako velikem in pomembnem projektu bi bilo smiselno zanesljivost (in tudi veljavnost) oceniti v posebnem eksperimentu, ki bi lahko odgovoril na tovrstna vprašanja. Odgovori so nadvse pomembni za izboljšavo kakovosti podatkov ter za izračunavanje intervalov zaupanja (C.15).

16. Izračunavanje intervalov zaupanja. Ocene študentskih anket se seveda primerjajo med izvedbami, med predmeti, med nosilci, med programi, med članicami, med leti ipd. Pri tem nekatere članice predpostavljajo, da imamo vzorec iz neskončne populacije, in na tej osnovi računajo intervale zaupanja kar na osnovi formule $\pm 1,96 \cdot SD/\sqrt{n}$, kjer je SD oznaka za standardni odklon. To je precej neustrezno, ker niti nimamo neskončne populacije niti nimamo vzorca, saj se anketira kar celotna populacija študentov. Statističnega sklepanja in intervalov zato zaupanja tukaj načeloma sploh nimamo, saj imamo populacijske ocene. Na drugi strani pa obstaja dejstvo, da se v ponavljajočih merjenjih odgovori lahko spreminjajo zaradi (ne)zanesljivosti odgovorov (reliability), ki zato kljub vsemu generirajo določen in specifičen »interval zaupanja«. Slednji pa je bistveno ožji od siceršnjega intervala zaupanja zaradi izbire vzorca, posebej ob predpostavki, da imamo vzorec iz neskončne populacije. Na tej osnovi je smiselno v analizah – kjer se pri primerjavah pogosto pojavlja vprašanje, ali se določeni dve oceni statistično značilno razlikujeta ali ne – izdelati določena priporočila (glej DRAFT²⁵ »[Interpretacije rezultatov študentskih anket na lestvicah 1-5](#)«). Seveda pa je prvi pogoj za to, da se iz razpoložljivih podatkov najprej oceni (i) zanesljivost ocen in tudi (ii) korelacija, ki nastane v primeru, ko predmete ocenjujejo iste enote. Če npr. dva predmeta ocenjuje ista skupina študentov, potem je razlika, ki je statistično značilna, bistveno manjša kot v primeru dveh neodvisnih vzorcev.

²⁵ <http://ul.1ka.si/r/5/22/Vpra%C5%A1alniki%20in%20baze/Sifranti/?p1=1&p2=4>

Razlika se v takem primeru najmanj prepolovi, in je torej namesto 4,6 in 4,0 lahko statistično značilna v resnici že razlika 4,3 in 4,0.

- 17. Prehod glavnih interpretacij na deleže namesto povprečij.** Pri interpretaciji rezultatov študentskih anket na lestvicah 1-5 se v svetu vse pogosteje uporabljajo ([glej primer UK](#)) odstotki zadovoljnih študentov (delež kategorij 4 in 5), namesto povprečja. Povprečje namreč nima jasne interpretacije, saj gre za spremenljivko, ki je na ordinalni lestvici, kjer povprečja načeloma sploh ni mogoče računati, ampak potrebujemo za izračun povprečja dodatne predpostavke. Izjava, da je na določeni fakulteti npr. 91 % študentov zadovoljnih ali zelo zadovoljnih s predmeti, pa je na drugi strani metodološko korektna in tudi povsem primerna za ordinalno spremenljivko. Ima tudi zelo jasno in razumljivo sporočilo. Na drugi strani pa izjava, da je povprečna ocena npr. 4,6, ni tako sporočilna, predvsem pa terja še dodaten interpretacijski okvir. Poleg tega delež ni tako zelo odvisen od morebitne posebnosti pri porazdelitvi vrednosti, kjer zato pri izračunu povprečja implicitno predpostavljamo, da je v ozadju normalna porazdelitev. To pa ni nujno res – imamo lahko veliko asimetrijo, zgoščenost ali pa obliko U – in se običajno tudi ne preverja.
- 18. Vprašanje postavitve vprašanj na lestvicah.** Preveriti in posodobiti bi veljalo, ali so vprašanja usklajena z sodobnimi dognanji na področju anketne metodologije. Sodobni trendi v ubeseditvi (wording) in postavitvi (layout) so namreč naslednji: (i) opcije »ne vem« se izrecno ne ponuja, (ii) ne uporablja se generičnih lestvic strinjanja (agree-disagree), ampak zgolj vsebinsko specifične lestvice kot npr. zadovoljstvo, ustreznosti, zahtevnost ipd.), (iii) petstopenjska lestvica za večino lestvic ni optimalna, (iv) tabele se razbijejo v posamezna vprašanja ipd. Na tej osnovi so že narejeni modelski vprašalniki na nekaterih vodilnih univerzah (npr. Stanford University).
- 19. Pisemsko anketiranje.** Pogovarjali smo se o specifični možnosti za primere, ko določen pedagog zaradi administrativne ali tehnične napake (torej ne po svoji krivdi) ni bil vključen v anketiranje. Če obstajajo štirje študenti ali več, ki ga želijo oceniti, pa lahko članica izvede na svoje stroške naknadno pisemsko anonimno anketo, nakar 1KA poskrbi za ročni vnos. Pisemsko anketiranje se lahko izvede tudi ob kakih drugih izjemnih primerih. UL mora bo možnost potrditi oziroma formalizirati.
- 20. Vprašanje poročil v angleščini.** Ker določen del pedagogov ne govori slovensko, je v smislu internacionalizacije treba odgovoriti na vprašanje, ali se zanje izdelava poročila v angleščini. V tehničnem smislu je to razmeroma enostavna naloga, saj je treba zagotoviti zgolj prevod modelske analize, kar se nato implementira v avtomatično generiranje

procedur. Smiselno bi bilo, da se to označi kar v bazi X1, lahko pa se tudi vsem pedagogom avtomatično ponudi tudi url povezava na poročilo v angleščini, kar bi bilo sicer nekoliko redundantno.

21. ***Preveriti velja vsa obstoječa obarvanja nizkih (oranžno, rdeče) oziroma visokih ocen (zeleno, modro).** V anketi PRED in PO na prvih dveh stopnjah bi bilo predvsem smiselno drugo mejo (rdečo) obarvanja, ki se trenutno pojavi za ocene pod 3.0, zvišati na 3.5, saj ocene pod 3.5. pomenijo kritično zelo nizko vrednost. V takem primeru namreč večina študentov ni zmoгла podati pozitivne ocene (4 ali 5). Glej tudi [Študentske evalvacijske ankete: interpretacija mejnih vrednosti povprečij na ordinalnih merskih lestvicah anket.](#)
22. **Gostovanje v oblaku.** Preveriti velja kakovost gostovanja v oblaku ARNES in po potrebi zamenjati ponudnika, če se oceni, da je »uptime« kritično nizek (npr. pod 99.99 % ali celo pod 99.9 %).
23. **Prehod analize študijskih programov na domicilnost.** Trenutno so programi analizirani glede na vse predmete (in odgovarjajoče nosilce), ki so jih obiskovali študenti določenega programa, ne glede, če je bil predmet domicilen na določenem programu ali je zgolj eden iz potencialne množice prosto-izbirnih predmetov drugih programov, na katere program oziroma odgovarjajoča katedra (ali oddelek) nima nobenega vpliva. Alternativen pristop je zožitev analize programa zgolj na nabor predmetov, ki so sestavni del programa, in podobno se tudi analiza izvajalce omeji le na izvajalce predmetov določenega programa (oziroma katedre/oddelka), kjer so izvzeti izvajalci prosto izbirnih predmetov, ki pri odgovarjajočem programu niso jedrni in zanj ne odgovarjajo. V primeru enotnih programov z malo izbirnimi predmeti, med pristopoma ni razlik, v primeru velike izbirnosti pa nastajajo zelo velike in pomembne razlike.
24. **Izbrane pomembne metodološke pripombe.** V osnovnih [izvedbenih priporočilih](#)²⁶ (2015) je bila v opombah podana vrsta predlogov oziroma izboljšav, ki so aktualna tudi še danes:
 - a. Za študente, ki so v anketi PRED označili, da predmeta niso poslušali, ker so ga opravljali na drugi fakulteti, se lahko uredi samodejen izklop ankete PO, ki jo sedaj kljub temu sicer dobijo samodejno, ko se jim vpiše ocena na osnovi administrativnega priznanja opravljane obveznosti nekje drugje. Anketo PO torej dobijo, čeprav so v anketi PRED označili, da predmeta niso poslušali.
 - b. Po morebitni prekinitvi ankete se ob vrnitvi tehnično študent postavi na začetek vprašalnika in mora še enkrat preklikati odgovorjena vprašanja do točke, kjer je

²⁶ http://ul.1ka.si/r/7/2/Gradiva/Izvedbena_priporocila_sifranti_in_tehnicna_navodila/?p1=1&p2=4

vprašalnik prekinil. Z dodatnimi posegi bi lahko tudi njegov povratek postavili na točko prekinitve.

- c. Ankete za doktorski študij so v Pravilniku UL sicer predvidene sredi julija, vendar bi bilo smiselno razmisliti o zgodnejšem začetku.
- d. Dodajanje odprtega komentarja v anketi PO, ki ga sedaj (za razliko od ankete PRED) v anketi PO sploh ni. Ker bi bilo tovrstno vprašanje na koncu in bi bilo opsijsko, ne bi s tem nič izgubili, pridobili pa bi lahko dragocene dodatne komentarje, saj v trenutnem predlogu splošen komentar v anketi PO izpitu sploh ni predviden.
- e. *Postavitev in razumevanje dveh vprašanj v anketi PO je precej nejasna, in sicer: »V nalogah so bile ustrezno zastopane vsebine predmeta (v okviru predavanj, samostojnega študija itd.)« in »Naloge so bile nedvoumne in jasne«. Ni namreč jasno, ali se vprašanje nanaša na (i) naloge v formalnem končnem izpitu (niti ni jasno, ali je tak izpit sploh bil, saj se lahko ocena pridobi tudi zgolj s sprotnim študijem ali nalogami, brez izpita) ali pa se nanaša na (ii) projektne (ali kake druge sprotne) naloge, ki so jih študenti dobivali med semestrom in so se tudi ocenjevale, ali pa gre za (iii) naloge iz morebitnih delnih izpitov (kolokvijev, testov). V tem okviru bi bilo zato smiselno dodatno vprašanje, na kakšen način je študent pravzaprav pridobil oceno (sprotni študij, kolokvij, končni izpit). **Smiselno je to razčistiti (npr. s kognitivnimi intervjuji), saj v trenutnih okoliščinah sploh ne vemo, kaj so študenti imeli v mislih, ko so odgovarjali.**
- f. *V vprašalniku za Prakso je vprašanje o ustreznosti trajanja prakse neprimerno, saj v primeru nezadovoljstva ne vemo, ali je trajanje predlogo ali prekratko.
- g. Pri doktorski anketi je bil glede na Pravilnik opravljen večji poseg: Anketa o doktorskem študiju je namreč relativno dolga in se je zato v primerjavi s Pravilnikom UL v sedanji obliki močno poenostavila, in sicer tako, da **se ne ocenjujejo posamezni predmeti** (tako kot na prvi in drugi stopnji), ampak se ocenjevanje temeljnih in izbirnih predmetov zajame z odprtimi odgovori. Eden od razlogov je tudi ta, da v drugem letniku običajno ni temeljnih predmetov. **Gre za zelo radikalno** odstopanje od Pravilnika.
- h. *Analize na ravni programov zdaj potekajo zgolj na osnovi študentov, ki so vpisani v določen program. V te analize niso vključeni študenti, ki prihajajo iz drugih programov. Lahko pa se dodatno oziroma ločeno v analize vključijo tudi vsi ostali študenti drugih programov, ki so poslušali predmete oziroma izvajalce. Na drugi strani bi zahtevala analiza zgolj tistih predmetov oziroma izvajalcev, ki pripadajo določenemu programu, dodatno vključevanje šifrantov X3 in X4.

25. Problem prevelikega bremena za študente. Zelo pogosto naletimo na poenostavljena mnenja, da ankete preveč obremenjujejo študente. Uvodoma velja opozoriti, da je tovrstni laični pogled neredko napačen – tipičen primer je dilema med semestrskim in prijavnim načinom rekrutiranja²⁷, kjer prvi vtis in zdravorazumsko razmišljanje vodi k napačnim odločitvam. V ostalem je treba najprej upoštevati, da je v celotnem procesu sedem različnih anket:

- Anketa PRED izpitom traja za posamezni predmet v povprečju pod minuto, anketa PO izpitu pa okoli pol minute.
- Splošna anketa za prvi dve stopnji traja povprečno minuto in pol. Načeloma se izvede le enkrat v programu, kar pomeni, da se v primeru triletnega programa pojavi študentu le enkrat (letnik je slučajno izbran). Nekatere članice to kršijo in zahtevajo izvedbo vsako leto, kar seveda dodatno obremenjuje študente.
- Doktorske ankete za prvi, drugi in tretji letnik trajajo vsaka v povprečju pod minuto.

Kot prvo je zato treba določiti, katero anketo bi želeli skrajšati oziroma odstraniti. Kot drugo je treba preveriti pri uporabnikih, katere informacije ne potrebujejo oziroma bi jih lahko pogrešali. Razpravo pa je treba v vsakem primeru voditi ločeno za prvi dve stopnji od tretje stopnje:

- Krajšanje doktorskih anket je vsebinsko vprašanje doktorske šole, kjer bi lahko povedali, kateremu vprašanju bi se lahko odrekli. Da bi izbrali le v vzorec (tako kot pri splošni anketi), pa je manj primerno, ker je študentov razmeroma malo.
- Glede splošne ankete so razmere podobne, saj bi morali uporabniki (npr. knjižnice, študijski referati ipd.) povedati, kateremu vprašanju se lahko odrečejo. Hitro pa bi lahko nastala škoda, ker bi subjekti ne dobili dovolj informacij. Pomembno razbremenitev pa bi lahko pridobili, če se nadalje (sistem je že sedaj narejen tako, da je vsak študent v to anketo vključen le enkrat v času vpisa v določen program) zmanjša delež študentov, ki se anketira, saj za ocene na lestvici 1-5 ne potrebujemo veliko enot. Kjer je študentov več kot 30, bi se torej lahko povsod vzel ustrezen pod-vzorec. Podrobnosti so v C11.
- Možne smeri zmanjševanja bremena za ankete PRED in PO pa so naslednje:
 - Združitev anket PRED in PO. Prva leta sem se osebno zelo zavzemal za združitev obeh anket. Podrobne raziskave in analize pa nakazujejo, da so negativni učinke verjetno večji od pozitivnih (glej razdelek B15 in tam navedena

²⁷ http://ul.1ka.si/r/2/2/Gradiva/Vkljucevanje_enot_v_studentsko_anketo_UL_semestrski_in_prijavni_nacin/?p1=1&p2=4

gradiva). Ločitev anket je v resnici zanimiva metodološka inovacija UL, ki odstranjuje težave anket PRED in PO, nima pa posebej slabih učinkov.

- Krajšanje anket. Ankete so, kot je razvidno, že zdaj izjemno kratke. Anketa PRED ima (poleg odprtih vprašanj) na lestvici samo sedem postavk za predmet, kar pogosto zahteva le pet sekund za vsako postavko oziroma podvprašanje), in šest za pedagoga, anketa PO pa ima zgolj pet postavk oziroma podvprašanj. Z natančno analizo je mogoče kakšno podvprašanje odstraniti kot redundantno, večjega pridobitka pa tukaj zagotovo ne bo.
- Izpolnjevanje anket enega semestra v eni tabeli, kjer so posamezni predmeti v vrsticah, v stolpcih pa podvprašanja. S tem bi se breme zagotovo zmanjšalo, zagotovo pa bi se še bolj zmanjšala kakovost podatkov (tak format je metodološko zelo problematičen) in tudi njihova informativna moč. Predvsem bi izgubili odprte komentarje, za katere pa pedagogi vemo, da so v teh anketah pravzaprav najbolj dragoceni.
- Tudi tukaj bi lahko v primeru predmetov z veliko študenti lahko vzeli pod-vzorec in s tem pomembno zmanjšali breme. S tem pa bi na drugi strani seveda odvzeli možnost, da bi vsak študent lahko ocenil določen predmet (in to možnost eventualno nadomestili z odprtim pozivom za samo-anketiranje, kjer pa izkušnje kažejo, da praktično ni odziva).

Pri krajšanju velja tudi upoštevati primerljive standarde drugje na svetu. Ankete se namreč v precej podobnem obsegu in z zelo podobnimi bloki trditev, izvajajo praktično na vseh univerzah.

Zelo upravičeno pa je pričakovati, da si bo študent, ki je porabil za predmet npr. 180 ur, vzela nekaj minut in podala evalvacijo in s tem izboljšal proces, v katerega je pedagog vložil npr. 500 ur. Imam vprašalnike vodilnih univerz (npr. Stanford) in so precej daljši od UL.

Poudariti tudi velja, da so na UL ankete prostovoljne (razen na EF) in zato lahko vsak z enim klikom zavrne izpolnjevanje, tako da je breme za študenta, ki ga ankete bremenijo, zelo majhno.

Res pa je, da bi breme lahko postalo neopazno, če bi se vsaj ankete PRED izpitom sistematično izvedle kar v predavalnici, torej v času predmeta - kar je nadaljnja možna inovacija, ki je danes načeloma mogoča preko mobilnikov - in ne v fazi prijave na izpit ali celo v fazi vpisa v naslednji letnik, kjer povzroča zelo veliko stresa, saj se študenti takrat nahajajo sredi drugih opravil in doživljajo ankete kot nepotrebno, neprijetno ali celo sovražno motnjo..

[Raziskave](#)²⁸ sicer ne potrjujejo, da je preobsežnost osrednji problem študentski anket, ampak so problemi drugje – študenti ne vidijo učinka anket in nimajo dovolj povratne informacije, čemu rezultati koristijo; skrbi pa jih tudi zasebnost. V študentih na drugi strani obstaja pozitiven potencial, na osnovi katerega so pripravljeni v ustreznih pogojih prispevati k izboljšavam procesov in sodelovati v anketah. Za spodbujanje sodelovanja zato velja – namesto administrativnega prisiljevanja - naslavljeni predvsem omenjeni potencial.

V smislu motivacije pa je zanimiv tudi pristop, ki ga uporabljajo številne ameriške univerze – študent, ki izpolni anketo, dobi določeno nagrado, npr. nekoliko prej dobi (neformalni) vpogled v oceno. Vsekakor bi bila škoda, da pedagogi in fakultetna administracija ostanemo brez določenih evalvacijskih informacij (ali s slabšo kakovostjo) zgolj zato, ker imajo študentske organizacije pri nas zelo veliko moč in lahko dosežejo spremembe evalvacijski anket, celo take, ki drugje v svetu niso mogoče (glej C4).

²⁸ http://ul.1ka.si/r/2/2/Gradiva/Vkljucevanje_enot_v_studentsko_anketo_UL_semestrski_in_prijavni_nacin/?p1=1&p2=4